

LIMBURGS TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE

uitgave van de sectie
genealogie van het Limburgs
Geschied- en Oudheidkundig Genootschap

JAARGANG 20 - 1992

NUMMER 4

verschijnt vier maal per jaar
Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:
L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht
Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.
Redactie-adres: Koningsberg 17, 6129 AT Berg-Urmond
ISSN 0169-5177

- 97 Mededelingen, vragen, aankondigingen, boekbesprekingen, enz.
 100 Blerick in het jaar 1610, door Ir. L. W. M. van Hout, Historische Werkgroep Blerick, Da Costastraat 25, 5922 TA Blerick (wordt vervolgd).
 115 Een kruitexplosie te Namen op 30 oktober 1790, door L. I. Gubbels, Schinekstraat 62, 6171 AP Stein.
 117 Willem van Strijthagen, zijn verwanten en voorouders, door H. C. J. M. Kreijns, Jos Habetsstraat 10, 6419 CC Heerlen.

VRAGENRUBRIEK

380 VON STEIN ZU ALTENSTEIN - LAMERS

Op 2 mei 1830 voltrok de burgemeester van Wansum het huwelijk tussen Frederik Wilhelm von Stein zu Altenstein (geboren te Nijmegen, oud 46 jaar) en Anna Maria Lamers (geboren te Maashees, oud 32 jaar). Beiden woonden toen te Geijsteren, alwaar zij spoedig vertrokken. Wie weet naar welke plaats zij gingen en waar zij zijn gestorven?

W. P. M. Lamers, Burg. Korstenstraat 16, 6049 AM Herten. Tel. 04750-16792

381 DRIESSEN

Willen degenen die de naam Driessen of aanverwante families uit Venlo en Tegelen in hun kwartier hebben zich met ondergetekende in verbinding stellen? Ook met andere genealogen die reeds bezig zijn aan een dergelijk onderzoek zou ik graag in contact treden. Tevens kan ik desgewenst onderzoek verrichten bij het NGV te Naarden.

A. W. D. Driessen, Westkade 43, 1273 RE Huizen. tel. 02152-65088

382 SCHOUTETEN

Wie kan mij aan gegevens helpen over Lens Schouteten, Arensgehout (Hulsberg). Hij werd als Bokkerijder gehangen op 24 november 1774. *E.M. Wijnands-Schouteten, Gebroeklaan 9, 6042 GM Roermond, tel. 04750-23294.*

383 VAN BRÉE (van/von/de Brée; ook: van Brée de Lauwere)

Wie weet de geboorteplaats en -datum van Amandus (Frans Joseph) van Brée en wie waren zijn ouders? Amandus van Brée was van 1773-1794 en 1800-1805 erflanddrost van Ravenstein, en overl. ald. 4-4-1805. Hij tr. Düsseldorf 4-11-1778 met Maria Anna (Sibilla Josepha) von/van Buinink, geb. Düsseldorf 22-1-1762, dr. van Goswin Joseph Arnold von Buinink, geheimraad van de keurvorst van de Pfalz, en Maria Johanna Bernardine von Heinsberg. Mogelijk woonde hij ten tijde van zijn huwelijk te Luik of in het Luikse of was daarvandaan afkomstig, zoals uit zijn huwelijksinschrijving afgeleid zou kunnen worden. *W. van de Westeringh, Boterhoekstraat 20, 6666 GA Heteren.*

MEDEDELINGEN

Werkgroep genealogisch onderzoek Duitsland

Opgericht met als doel "Vergemakkelijking van de oriëntering ten behoeve van het genealogisch onderzoek in Duitsland."

Aktiviteiten:

- Samenstellen "Gids" van de in Nederland aanwezige Duitstalige genealogisch literatuur.
- Per kwartaal uitgeven mededelingenblad.
- Toezenden Duits genealogisch contactblad "Familienkundliche Nachrichten".
- Beleggen van twee bijeenkomsten per jaar te Utrecht.
- Het verschaffen van adressen van verenigingen en archieven in het Duitse taalgebied.
- Bijhouden cartotheek.
- Adviezen via bij Inlichtingendienst aanwezige handboeken.

De **W GOD** neemt als vereniging géén opdrachten tot genealogisch onderzoek of dergelijke aan. Het secretariaat is gevestigd op het adres Gaelstraat 9, 2291 SG Wateringen.

Genealogie en Status

De heer Sjeng Schrijvers, wonende Bosschenhuizen 14, 6369 BK Simpelveld schreef aan de redactie hierover de volgende anekdote:

Lijdzaam porde ik een rijke veeboer met een indrukwekkende stamboekveestapel om zijn eigen familiestamboom "boven de grond" te halen. Voor een appel en een ei gaf ik zijn stamboom gehalte. Alras bleek dat een van zijn voorvaderen een schaapherder was geweest. Toen hoefde het opeens niet meer. Niets menselijks is mij vreemd, maar dit toch wel . . !

AANKONDIGINGEN

Nieuwe burgers in Maastricht, 14de eeuw - 1795, uitgegeven door dr. P. J. H. Ubachs. In de loop van 1993 verschijnt deze nieuwe publikatie van de Stichting Limburgs Genealogisch Archief, uitgegeven onder auspiciën van de sectie Genealogie van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap.

Inhoud

Elke stad van enige betekenis oefende een grote aantrekkingskracht uit op de bewoners van haar streek of zelfs tot ver daarbuiten. Al naar gelang de economische omstandigheden werd die aantrekkingskracht groter of kleiner. Men kan dan ook veel inzicht krijgen in de geschiedenis van een stad en haar omgeving door de toetreding van nieuwe burgers te bestuderen, opgetekend in de zogenaamde burgerboeken. Echter niet alleen voor historici, ook voor demografen en genealogen ligt hier een bron van zeer grote betekenis.

Om deze informatie toegankelijk te maken, moet deze bron echter eerst ontsloten worden. Dat was tot nog toe met de inschrijving van nieuwe burgers te Maastricht alleen gebeurd in klappers, die slechts op het Gemeentearchief raadpleegbaar waren. Een handicap die vooral door genealogen zwaar gevoeld werd. Dr. Ubachs heeft nu deze bron makkelijker toegankelijk gemaakt, door alle beschikbare registers door te werken en de inschrijvingen in een overzichtelijke tabelvorm weer te geven, nl. een alfabetische lijst van de bijna 16.000 bekende "nieuwe Maastrichtse burgers", ingedeeld in 7 kolommen, nl. naam, voornamen, afkomstig van, leeftijd, ambacht, datum van inschrijving en vindplaats. In de "Verantwoording" zet de auteur uiteen, welke uitgangspunten hij heeft gekozen om de lijst zo volledig en bruikbaar mogelijk te maken. In bijlagen en voetnoten wordt nog heel wat aanvullende informatie gegeven.

De auteur is inmiddels voldoende bekend in de kringen van geïnteresseerden om er zeker van te kunnen zijn dat deze publikatie een gedegen werkstuk is, waar velen een dankbaar en nuttig gebruik van zullen kunnen maken. Voor iedereen die belangstelling heeft voor de geschiedenis van Maastricht en zijn wijde omgeving onmisbaar! Trouwens, iedereen die historisch, genealogisch of demografisch onderzoek verricht, zal hierin veel van zijn gading vinden, want de inschrijvingen beperken zich niet tot de Maasstreken. Ook het Rijnland en tal van plaatsen in het overige Duitsland, in België, Frankrijk, Zwitserland en Italië zijn ruim vertegenwoordigd.

Uitvoering

Formaat : A4 (21 x 29,7)
Omvang : circa 450 pagina's
Omslag : gebonden in rood linnen met witte opdruk (de Maastrichtse kleuren)
Druk : offset

Prijs

De prijs bij voorintekening tot 1 februari 1993 bedraagt f. 65,- (Bfrs 1225 / DM 60). In deze prijs zijn de bezorgkosten inbegrepen. Na 1 februari 1993 wordt deze prijs verhoogd tot f. 75,- (Bfrs 1425 / DM 70), exclusief f. 8,- (Bfrs 150 / DM 7,50) bezorgkosten.

Bestelwijze

Exemplaren zijn uitsluitend verkrijgbaar door storting of overschrijving van het verschuldigde bedrag op girorekening 0593490 t.n.v. Stichting Limburgs Genealogisch Archief te Geleen, met vermelding van "... exemplaren Nieuwe Burgers".

Belgische inschrijvers kunnen het verschuldigde bedrag ook overschrijven op de Belgische postrekening 000-1650758-12 t.n.v. Jozef Hoen, Spaanse Singel 12, NL-6191 GK Beek.

Duitse inschrijvers kunnen het verschuldigde bedrag overschrijven op rekening 375884-504, Postgiroamt Köln, Bankleitzahl 370 100 50 t.n.v. J. Hoen, Spaanse Singel 12, NL-6191 GK Beek.

De beide Limburgse afdelingen van de Nederlandse Genealogische Vereniging (N.G.V.) en de Sectie Genealogie van het Limburgs Geschied en Oudheidkundig Genootschap (L.G.O.G.) organiseren op zaterdag 1 mei 1993 in de Stadsschouwburg te Sittard de **Derde Limburgse Genealogische Contactdag**.

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

Genealogisch Repertorium, door jhr. mr. dr. E.A. van Beresteyn, supplement 1985 - 1989, samengesteld door A.J. van der Tang (Den Haag, Centraal Bureau voor Genealogie, 1991 - ISBN 90-70324-56-3) 304 blz.

Iedere genealoloog kent het onvolprezen, in de wandeling kortweg genoemd "Repertorium van Beresteyn", waarin alfabetisch op familienaam alle genealogieën of fragmenten van genealogieën (minstens drie generaties) vermeld staan, die verschenen zijn in alle soorten publicaties die bij het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag bekend zijn. En dat zijn er heel wat! De eerste druk van het "Genealogisch Repertorium" van E.A. van Beresteyn, dat al uit 1933 dateert, beleefde in de loop der jaren, onder auspiciën van het Centraal Bureau voor Genealogie, meerdere herdrukken en bewerkingen. In 1987 verscheen een Supplement over de jaren 1970-1984. Het is tekenend voor de

overweldigende genealogische productie van de laatste jaren dat nu, pas vier jaar later, een nieuwe Supplement verschijnt, over de jaren 1985-1989, dat bijna even omvangrijk is als het voorafgaande, dat toch een periode van vijftien jaar bestreek . . .

Het nu verschenen Supplement is een onmisbare aanwist voor iedere genealoog.

Over een tak van de aanzienlijke familie **Van Schaesberg** handelt de bijdrage van Dominique de Kerckhove dit van der Varent: *Une branche peu connue de la famille de Schaesberg au pays de Fauquemont*, in: *Le Parchemin* 57 (1992), p. 306-331. Deze tak van de familie Van Schaesberg bewoonde de Hof Grijsgrubben te Nuth, en verbleef ook wel eens in Maastricht.

Het is nuttig hier nog eens te wijzen op een uitstekende bron, wanneer men snel overzichtelijke genealogische informatie wenst over adellijke of vorstelijke families: de *Europäische Stammtafeln. Stammtafeln zur Geschichte der Europäischen Staaten*, uitgegeven door Detlev Schwennicke, waarvan nu Band XIV is verschenen (Marburg 1991). Deze boeken geven geen paginalange uitgewerkte genealogieën, maar handzame genealogische schema's, waardoor op één enkele bladzijde een geheel uitgewerkte familie past. De bruikbaarheid van de "Europäische Stammtafeln" is nu nog verhoogd, doordat in de allerlaatste delen een cumulatieve index is opgenomen, die de gehele tot nu toe verschenen serie bestrijkt.

De familie **Kicken** uit Wijlre beschikt nu over een voortreffelijk uitgewerkte genealogie, van de hand van beroeps-genealoog Funs Patelski, onlangs verschenen onder de titel *De familie Kicken uit Wijlre in de 17e en 18e eeuw*, in de bundel: "Historische en Heemkundige Studies in en rond het Geuldal, Jaarboek 1992", p. 7-64. De publicatie betreft de afstammelingen van Jan Kicken, pachter van de Hof van Sint-Gerlach te Ransdaal, die leefde in de zestiende eeuw. De genealogie is uitgewerkt over zeven generaties, waarmee het begin van de negentiende eeuw bereikt wordt. Vandaar is het voor de hedendaagse onderzoeker kinderspel om aanknopng te vinden op de contemporaine families Kicken.

Albert van Wersch, *Van Wersch 800 jaar. Een historisch-genealogisch verslag uit het leven en werken van een Zuid-limburgs geslacht, hun nazaten en hun verwanten en de streken waar zij woonden* (Alphen aan den Rijn 1992), 473 blz. Prijs (ingenaaid) f. 69,- inclusief verzendkosten; na 1 januari 1993 f. 79,- inclusief verzendkosten. Te bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 459094 ten name van de auteur: A.H.C. van Wersch, Ericapark 10, 2403 EG Alphen aan den Rijn. Dit boek over de familie **Van Wersch** is niet alleen een levenswerk van de auteur, de heer Albert van Wersch, die er tientallen jaren aan heeft besteed, het is ook een schoolvoorbeeld voor een genealogie van een oude Zuid-Limburgse familie, waarvan de oorsprong maar liefst teruggaat tot het einde van de twaalfde eeuw. De familie dankt haar naam aan het plaatsje Weerst (Warsage), in het oude land van Dalhem. Zij verspreidde zich vanaf de zestiende eeuw onder de naam "van Wersch", via Wittem, over het huidige Zuid-Limburg, met name richting Simpelveld, Heerlen en Kerkrade. Het boek is om meerdere redenen een schoolvoorbeeld: allereerst omdat het weer eens aantoonde hoe ver men bij genealogisch onderzoek in het Zuid-Limburgse vaak terug kan gaan, maar ook omdat de schrijver zich niet tevreden stelt met een dorre opsomming, maar uitgebreid vertelt over de leefomstandigheden van de familie, en de algemene historische context. De gebruikelijke genealogische werkvloer vindt men in dit boek pas in de bijlagen achterin, maar de gegevens zijn dan wel bijgewerkt tot 1992! Tot slot een uitgebreide index. Het is een voorbeeld van "hoe het moet", een indrukwekkend stuk werk, dat wij van harte aanbevelen bij eenieder die geïnteresseerd is in de oude adellijke families van onze zuidelijke regio, of die op de een of andere manier van deze één van deze families afstamt.

Régis de La Haye

De Nazaten van Stephanus Schreurs

Nagenoeg alle nakomelingen van bovengenoemde Stephanus Schreurs, gedoopt te Horn omstreeks 1640 zijn in dit kloek boekwerk vermeld. Het is niet het eerste boek dat een bepaalde familie Schreurs beschrijft. E. Delhougne, A. Schreurs en M. Cuijpers-Janssen zijn reeds voorgegaan met publikaties over deze uit Roermond, Sevenum, Venlo en Luik afkomstige families.

De auteur heeft geen verwantschap met een van deze eerder beschreven families kunnen aantonen. Wel prijkt in elke publicatie het familiewapen, dat in 1747 door secretaris J.M. Schreurs van het leenhof van Swalmen is gevoerd. Deze ambtsdrager is echter geen afstammeling van onze Stephanus Schreurs. De suggestie is echter weer gewekt.

De generatie-indeling is in Romeinse cijfers. De mannelijke nakomelingen hebben een of meerdere letters uit het alfabet hierbij staan. Een tweede nummering met Arabische cijfers zou eenvoudiger en overzichtelijker zijn geweest. Het fraai gebonden boekwerk is uitgevoerd in A4-formaat en is via Xerox-kopieën vermenigvuldigd. De lay-out is matig met veel "wit" op de bladzijden. Het boek is niet (meer) te koop. De auteur is L.P.H. Verkooijen, Aan de Pas 42, 5935 VL Steyn/Tegelen.

H. Strijkers

Noteer nu reeds in uw agenda:

Zaterdag 1 mei 1993 in de Stadsschouwburg Sittard:

3e Limburgse Genealogische Contactdag.

In Memoriam Jos Crott († 16-10-1992)

Als genealoog weet je dat sterven het onvermijdelijk einde van een leven is. Maar bij sommige overlijdens heb je toch moeite dat te accepteren. Zo vergaat het mij met Jos Crott. Het valt mij zwaar de juiste woorden te vinden. Maar onze vriendschap gebiedt mij hem de lof toe te zwaaien, die hij tijdens zijn leven altijd, bescheiden als hij was, wegwijsde. Zeker in dit Tijdschrift dat ons beider geesteskind was.

Ik leerde hem kennen in 1972, toen hij in de koffiekamer van het Rijksarchief met Niek Eyck de oprichting van een Limburgse genealogische vereniging besprak. Als "Dritte im Bunde" ging ik met mijn bekende voortvarendheid onmiddellijk op hun plannen in. Jos en ik stortten ons op het opzetten van een nieuw tijdschrift. Zijn kennis van zaken, maar vooral ook zijn rust, geduld en optimisme waren broodnodig in die eerste tijd.

Hij was ook de auteur van het eerste deel in de serie Maaslandse geslachten: "Tussen Pasen en Nieuwjaar. Genealogie van het geslacht Vijgen". Daarna hebben we samen nog aan heel wat publikaties gewerkt. Jos ontwik-

kelde steeds meer belangstelling voor lokale historie, voor naamkunde (wie herinnert zich zijn rubriek in "De Limburger" niet!) en tenslotte voor Limburgensia in de ruimste zin. Al werden onze contacten minder intensief, we hielden altijd meer stof dan tijd voor praten over. Onlangs hadden we het plan opgevat om de uitgave van een genealogie Vliex, die door het plotseling overlijden van Pastoor Vliex dreigde in het vergeetboek te raken, samen aan te pakken. Maar hij wilde eerst het resultaat van een gecompliceerde operatie afwachten.

Het heeft niet zo mogen zijn. Het wordt langzaam leeg om mij heen. In 1990 moest ik Louis Corten herdenken, in 1991 Niek Eyck. Maar dit raakt mij dieper, omdat ik niet alleen een medeoprichter van onze Sectie, een oud bestuurslid, mijn mederedacteur van ons Tijdschrift, een goede genealoog, maar vooral een goede vriend kwijt raak.

Jos, bedankt voor al die jaren dat ik van je wijsheid, je kennis, je hulp en steun, maar vooral je hartelijke vriendschap mocht genieten. Tot ziens op die plaats, waar alle raadsels zijn opgelost.

Jo Hoën

BLERICK IN HET JAAR 1610

L. W. M. VAN HOUT

Inleiding

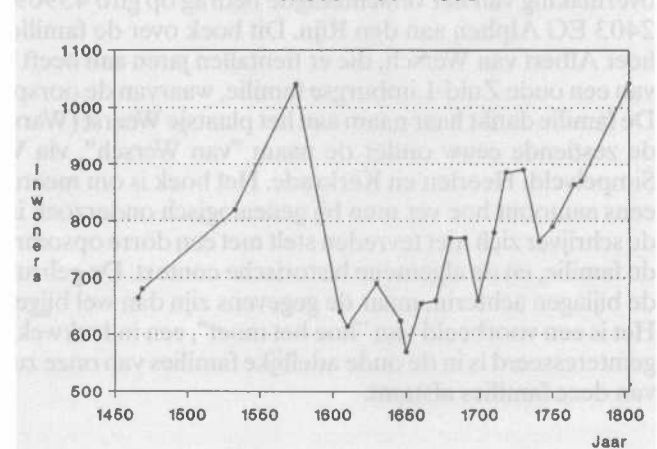
De 'villa' Blerick¹⁾ behoorde tot het jaar 1279 tot het graafschap Kessel; daarna werd Blerick Gelders en bleef dit tot het einde van het 'ancien régime'. Met nog een aantal dorpen uit de omgeving vormde de oude nederzetting aan de Maas -in de bronnen dingbank, kerspel en later heerlijkheid genoemd- onderdeel van het ambt Kessel in het Overkwartier van Gelre. De beginfase van de Tachtigjarige Oorlog was voor Blerick, evenals voor zovele andere dorpen in het Maasdal, een rampzalige periode van verwoestingen en plunderingen, van hongersnood en ziekten, die tot gedeeltelijke ontvolking van het platteland leidde.²⁾ De inwoners van Blerick in het jaar 1610, halverwege deze oorlog, vormen het onderwerp van dit artikel. Aan het einde van dit betoog is een lijst van geraadpleegde bronnen en van de gebruikte afkortingen opgenomen.³⁾

Blericks bevolking

Grafiek 1 "De Bevolkingsgroei van Blerick" is gebaseerd op een schatting van het inwonersaantal over de periode 1466 - 1803.⁴⁾

Duidelijk is de scherpe daling aan het einde van de zestiende eeuw te herkennen. Daarom is dit tijdperk nader geanalyseerd. Het aantal jaarlijkse dopen, gebaseerd op de inschrijvingen in het doopregister over de periode 1575 - 1620, is in grafiek 2 "Dopen te Blerick" weergegeven. Gedurende de eerste, slechts drie jaren durende, periode van regelmatige inschrijvingen -nog voordat er te Blerick van de zojuist beschreven oorlogstoestanden sprake was- werden jaarlijks veertig kinderen gedoopt en er trouwden gemiddeld negen echtparen. Daarna werd het register gedurende lange tijd niet of zeer onregelmatig bijgehouden, totdat na 1605 kennelijk een meer stabiele periode aanbrak. De doopcijfers stijgen weer en bereiken een gemiddeld jaarlijks niveau van twintig, slechts de helft van het oorspronkelijk aantal! De hervorming heeft op het platteland van Noord-Limburg nauwelijks gehoor gevonden. Daarom moet de

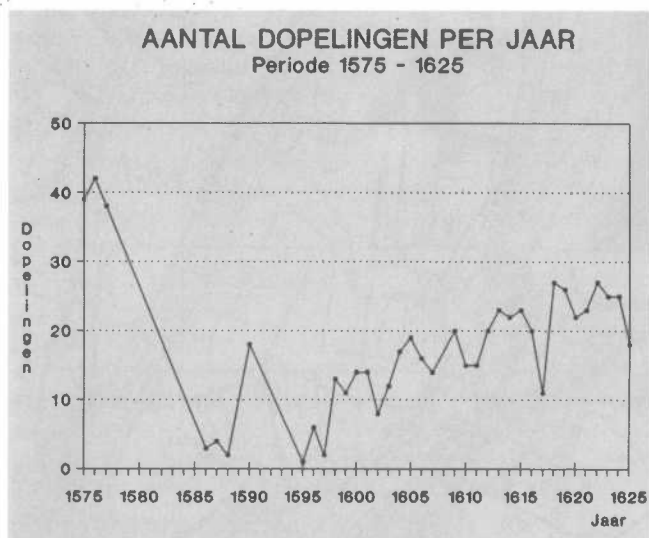
ONTWIKKELING VAN DE BEVOLKING
Periode 1466 - 1803

Grafiek 1: Bevolkingsgroei van Blerick

oorzaak van deze sterke teruggang in gedoopten niet gezocht worden in geloofsafval, maar in een feitelijke afname der geboorten als gevolg van de oorlogshandelingen in en om Blerick.⁵⁾

In het begin van de zeventiende eeuw zijn voor Blerick naast de doop- en trouwregisters ook andere bronnen beschikbaar, die gebruikt kunnen worden ter berekening van het aantal inwoners -via het aantal huishoudens- en die dus als controle van dit lage geboortecijfer dienst kunnen doen. Inderdaad bevestigden zij een aanzienlijke teruggang der bevolking⁶⁾. Uit de geraadpleegde documenten konden alle hoofden der huishoudens, die in het jaar 1610 te Maes- en Hout-Blerick woonden, opgespoord worden, terwijl voor de buurtschap Boekend een redelijke benadering van het aantal huishoudens in de periode tussen 1605 en 1615 mogelijk was. Het totale aantal huishoudens bedroeg in 1610 ongeveer 120, hetgeen bij toepassing van een factor 5 voor de

Grafiek 1: Dopen te Blerick

gemiddelde grootte van de huishoudens overeenkomt met 600 inwoners van Blerick⁷⁾.

De huishoudens in 1610

Door gebruik te maken van de bronnen, die in de lijst op bladzijde 18 zijn vermeld, bleek het mogelijk om, naast de berekening van het aantal inwoners over een langere periode, ook een momentopname te maken voor het jaar 1610. Deze is voorzien van genealogische en toponymische gegevens over de inwoners en hun huizen. Voor zover achterhaald, zijn de namen van de hoofdbewoners, hun eventuele echtgenoten en kinderen, de ouders der hoofdbewoners alsmede de toekomstige huwelijkspartners van de kinderen, vermeld. Dit betekent dat ook personen die in 1610 reeds overleden waren, of nog geboren moesten worden, bij de reconstructie in de overzichten zijn opgenomen in het betreffende huisgezin.

De zeventiende-eeuwse buurtschappen Maes-Blerick, Hout-Blerick en de Boekend zijn als geografische indeling aangehouden. Waar mogelijk is de ligging van huizen of boerderijen nog nader aangeduid. De hoofden der huishoudens stammen uit de cedula's van de beestenschattingen van 1605 (Maes-Blerick) en 1610 (Maes-Blerick en Hout-Blerick; gedeeltelijk ook de Boekend). Het merendeel der huishoudens in de Boekend kon slechts uit de gegevens van de grondbelasting in 1610 of van de nieuwe erven uit de periode 1612 tot 1615 gereconstrueerd worden. De registers van dopen en trouwen waren de voornaamste bron voor de overige gezinsgegevens. De namen der ouders van de hoofdbewoners konden vaak slechts uit toevallige vermeldingen in diverse laatbankregisters, kerspelrekeningen, het oudste dingboek, e.d. vastgesteld worden. Alvorens de gezinsstaten af te drukken, volgt een korte toelichting over de gevonden familienamen, de toenmalige buurtschappen en de sociale structuur van het kerspel Blerick in het jaar 1610.

De familienamen

Ongetwijfeld was de voornaam, die gedurende het gehele leven immers dezelfde bleef, de belangrijkste herkenningvorm in het dagelijks verkeer. Daarnaast werd ter onderscheiding een tweede naam gebruikt, die aan de herkomst van de naamdrager refereerde, zijn beroep

aangaf of op een van zijn ouders betrekking had⁸⁾. Dit type namen wisselde nog al eens, bv. bij verhuizing, bij huwelijk, bij het overlijden der ouders, bij verandering van beroep, etc. Daarom zijn de namen op toponiem- of boerderijbasis nog zelden vaste familienamen; patroniemen beginnen eind zestiende eeuw bij een aantal families al het karakter van een echte familienaam aan te nemen; matroniemen komen daarentegen zelden voor en leiden evenmin een lang leven. Beroepsnamen zijn aan een persoon, eventueel ook aan diens kinderen gebonden. Soms ontstaan hieruit in deze periode de latere familienamen⁹⁾.

Aan de schrijfwijze der namen in dit artikel moet geen bijzondere betekenis worden gehecht. Zoals bekend, was er indertijd van een gestandaardiseerde spelling geen sprake. De pastoor gebruikte bij inschrijvingen van doop of huwelijk vaak verlatijnste namen (Faber, Sartor, Sutor, Montanus, Lignarius, etc.), al dan niet in de genitiefvorm, de schepenen en schatbeurders schreven soms zeer gebrekkig en op het gehoor, terwijl de landschrijvers onvoldoende met de plaatselijke omstandigheden bekend waren, zodat vermindering van familienamen bij hen nogal eens voorkomt. Het meest betrouwbare handschrift in deze periode is ongetwijfeld dat van Jan Berchmans, koster vanaf 1573 tot aan zijn dood in 1627, voorts schatheffer en jarenlang schepenen. Zijn familie woonde toen reeds vele generaties in Blerick. Zijn vader, die bijna honderd jaar werd, was gerechtsbode en beiden kenden de Blerickse bevolking op hun duimpje. Het handschrift van de koster blijft een halve eeuw lang regelmatig en uitstekend leesbaar. Zijn schrijfwijze der familienamen heb ik overgenomen; bij de voornamen is consequent de Latijnse vorm, dat is meestal de schrijfwijze in de doopregisters, vaak weer in het handschrift van Jan de Koster, aangehouden. Voor wat betreft de hoofdbewoners uit 1610 is de schrijfwijze van hun namen in de cedula van de beestenschat uit dat jaar en eventueel uit 1605 apart vermeld in de rubriek 'Bron': die een deel van de gezinsstaat vormt. Bij citaten werd de oorspronkelijke spelling aangehouden.

De buurtschappen¹⁰⁾

In de oudste vermeldingen van Blerick is slechts sprake van het kerspel, zonder verdere onderscheiding in buurtschappen. Het toponiem Boekend wordt voor het eerst genoemd in de Schatting van het Overkwartier uit 1369. Henken van Boychoyt wordt daarin, in het gedeelte Blerick, aangeslagen voor een bedrag van vier pond. De naam Hout-Blerick is van iets recenter datum, nl. uit 1391. Aanvankelijk werd een groep huizen, die tezamen een buurtschap vormden en ten zuidwesten van de dorpskern van het middeleeuwse Blerick gelegen waren, Hout-Blerick genoemd. Later werd deze benaming ruimer opgevat en ook toegepast op het gebied om de eigenlijke buurtschap. Pas in de zeventiende eeuw, voor het eerst in de gemeente-rekeningen, is er sprake van twee buurtschappen, die respectievelijk als 'Maesblerick' en 'Houtblerick' aangeduid worden. Het tijnsboek van de nieuwe erven uit 1612, in de bronnenlijst code (8), is het oudste document met een indeling in drie buurtschappen: 'Maesblerick', 'Het Labroeck ende Holtblerick' en 'Boicketter Hontschap'.

Maes-Blerick

Dit was de dorpskern, alsmede het gebied in het noorden

Blerick op de topografische kaart van 1934 met de drie buurtschappen Dorp, Boekend en Hout-Blerick.

van Blerick, dat begrensd werd door de Maas in het oosten, de kerspelgrens met Grubbenvorst in het noorden en een lijn, waarbinnen Egtenray, gerHeien, de Klingerbergh en de Delle lagen, in het westen. In dit gebied lagen o.a. het Maasveld, de Wieën, de Schans en het Ubroek. Belangrijke boerderijen waren Egtenray, gerHeyen, aengenEynd, opdeSomp, de Staay, het Reynersgoed en de Schotelkenschhof. Ten zuiden van het dorp begon Hout-Blerick.

Hout-Blerick

Hier vormde de Maas de oostelijke grens, tot aan het gebied van het kerspel Baarlo. De noordgrens met de Boekend verliep boven de windmolen, langs de weg onder de Bovenste Hasenkamp, naar de boerderijen genEycken en het Overkoren. Vandaar verder westelijk tot aan de grens met Bree, in het gebied van de Blerickse Bergen. Het Meulenveld, het Laerbroeck, de Tangkoelen en de Heyde lagen in dit gebied. Belangrijke boerderijen waren de Hoverhof, Brokerhof, Geuterlo of Moutshof en de reeds genoemde hof van genEycken.

De Boekend

Het overige gebied, met name de noordwestelijk van de dorpskern hogergelegen zogenaamde oude landbouwgronden, behoorden tot 'den Boickend'. Belangrijke hofsteden waren de in 1610 reeds in de boerderijen Mulkens en Maesen gesplitste pachthoeve Reray, voorts de Baesdonck, de Boickhorst, de Gasthuishof en de Boekenderhof. Het riddermatige goed Boerlo werd vaak tot de Boekend gerekend en soms ook de Egelboshof.

De dorpsgemeenschap

De dorpsheer

In deze vrijwel geheel agrarische gemeenschap onderscheiden we een aantal groeperingen en sociale lagen. Een plaatselijke grondheer had Blerick anno 1610 nog niet; formeel gebeurde dat pas in 1672 toen Joannes Godefridus Adamus van Hasselholt van Stockum, een nazaat van Adam van Stockum (nr 900), die sinds 1592 eigenaar van de Egelboshof was -die daarom later

Heershof genoemd werd- de heerlijkheid Blerick kocht¹¹⁾. De heren van Boerlo, de Schenck's van Nijdeggen, speelden echter een vergelijkbare rol in 1610. Adolph Schenck (nr 477) en later diens zoon Arnold (nr 888) woonden op kasteel Boerlo. Daarnaast hadden zij in Blerick nog enige hoeven of een aandeel daarin (Nieuw Boerlo, Egtenray). Zij verkeerden met hun adellijke vrienden en verwanten uit de omgeving, alsmede in de kringen der Venlose notabelen. De huwelijken van leden van deze familie met vertegenwoordigers uit genoemde milieus bevestigden dit¹²⁾.

De pastoor

De pastoors in Blerick, vanaf 1238 tot 1837 steeds kanunniken uit de Abdij Averbode, waren meestal ontwikkelde mensen. Dat blijkt uit hun verdere carrière, uit hun bibliotheek, uit hun belezenheid, hun geschriften en uit de rol die ze soms in de grote politiek van die dagen speelden. Tussen 1604 en 1641 was frater Nicolaus Tielemans (nr 772), afkomstig uit Diest in Vlaanderen, de parochieherder. In tegenstelling tot zijn opvolger, Joannes Pontanus (1642 - 1688), is van hem weinig meer bekend dan zijn afkomst en ouders, zijn geboorteplaats, zijn priesterwijding en voorts een aantal handtekeningen en vermeldingen in Blerickse actes. Hij voerde -en dat had hij wel met de strijdbare Pontanus gemeen- verscheidene processen tegen de wereldlijke macht te Blerick.¹³⁾ Pastoor en Heer van Boerlo werden in de uitoefening van het kerkelijke en het burgerlijke gezag bijgestaan door de schepenen.

De schepenen

Blerickse schepenen zijn reeds in de tweede helft van de veertiende eeuw bekend. Zij werden uit de kring der eigengeërfde boeren en de grotere pachters gerecrueteerd. Voorts dienden zij 'voljarig', van wettige geboorte en ter plaatse gegoed en geërfd te zijn. Normaal gold hun benoeming voor het leven. Toch wordt in 1621 de schepenstoel 'conform de Reformation verandert ende eenighe andere schepenen gestelt'¹⁴⁾. Een scheiding van uitvoerende en wetgevende macht bestond nog niet in de zeventiende eeuw. De schepenen vormden samen met de dorpsheer en -wellicht- de gezworenen het dorpsbestuur. Zij waren en voelden zich verantwoordelijk voor het beheer van de gemeente, de openbare orde, militaire en kerkelijke zaken, het onderwijs en de financiën. Daarnaast spraken zij recht, hielden toezicht op de publieke instellingen zoals de broederschappen, het momboirstelsel en de armentafel¹⁵⁾. Tenslotte traden zij op als een soort notaris bij de verkoop van onroerend goed, bij schenkingen, bij het opmaken van testamenten en bij het aangaan van leningen zowel door de gemeente (het kerspel) als door particulieren.

In de hier beschreven periode zijn de volgende schepenen bekend: In 1584 worden Jacop Verijnen (nr 467), Peter vanDael (nr 131), Henrick Foccartz, Henrick Verboichorst (nr 155), Lynart Smits (nr 129) en Jan derCuyper (nr 1039) als schepenen genoemd¹⁶⁾. Een in de abdij Dalheim bewaard gebleven schepenbrief van het jaar 1596 vermeldt alle zeven schepenen: Peter vanDael (nr 131) en de smid Leonardt Bytzen (nr 129), buren en beide te Hout-Blerick wonend, Henrich Verboeckhorst (nr 155), eigenaar van een kapitale boerderij in de Boekend, Peter Lenssen (nr 69) uit Maes-Blerick, Peter Zymmerman (nr 72), eveneens in het Dorp wonend

maar afkomstig van de Watermolen in Hout-Blerick, Aelert Ferijnen (nr 381), met een eigen boerderij in de Boekend, en Johan Zanders (nr 59), tot aan zijn dood in 1615 een vooraanstaand schepen, die in dit document als laatste genoemd wordt¹⁷⁾. Een jaar eerder, op 20 juni 1595, was de reeds genoemde Jan Smet genant Cuyper nog schepen. Behalve bovengenoemden zijn de volgende hoofdbewoners uit het overzicht van 1610 in dat jaar of daarna als ambtsdragers te Blerick bekend: Henrick Berchmans (nr 66) en Pauwels opdeMaes (nr 52), beiden gerechtsboden van de dingbank Blerick, die regelmatig in de bronnen voorkomen; Jan Berchmans alias de Koster (nr 57), die in de Hooghstraat bij de kerk woonde en Lins Lynssen (nr 662), eveneens uit Maes-Blerick, Goert van Dael (nr 130), mr Goert de Schreur (nr 182) en Lenard Welles (nr 141) uit Hout-Blerick en tenslotte Lenard vanden Boickhorst (nr 267) uit de Boekend, allen schepenen.

De kerkmeesters

Reeds in 1438 worden in een acte van verkoop twee Blerickse kerkmeesters, Willem Schotelken en Willem Pluck, genoemd. In die tijd, en ook nog een eeuw later, waren kerk- en broeder-meesters waarschijnlijk nog identiek. Meestal ontmoeten we de twee kerkmeesters in rekeningen of in acten van schenkingen. Jan ingen Egelbosch (nr 186), pachter op de boerderij van die naam, is op 1 februari 1594 kerkmeester, ook nog in 1596 als hij samen met Tys van Berchem (nr 209) genoemd wordt; voordien waren Peter Linssen (nr 69) zeventien jaar, en Lens Verheyen twintig jaar, kerkmeester geweest; in 1600 worden Johan aengenEndt (nr 18) en Johan Hermans (nr 76) als kerkmeesters genoemd. Op 3 januari 1623 zijn Christoffel van Kessel (nr 49) en Martin Smidts (nr 581) kerkmeester. Evenals bij de schepenen, was de functie van kerkmeester waarschijnlijk voor het leven¹⁸⁾. Dit in tegenstelling tot de broedermeesters, die in de onderzochte periode slechts gedurende een relatief korte tijd in functie waren.

De broedermeesters

Omstreeks 1600 bestonden in Blerick diverse broederschappen, ook gilden genaamd, sommige reeds meer dan 150 jaar. Vanaf 1607 zijn een aantal rekeningen van de broederschappen van Sint Antonius, van Sint Hubertus en van Sint Sebastianus bewaard gebleven. Tot de eigenlijke taken van deze broederschappen behoorden de zorg voor hun altaren in kerk of kapel, het onderhoud van de vicaris, het laten lezen en zingen van gildemissen, deelname aan de jaarlijkse processies, steun aan zieke of arme leden van de broederschap en de verzorging van en deelname aan de begrafenis van overleden medebroeders. Als we pastoor Pontanus mogen geloven waren in zijn tijd deze functies gedegradeerd en stonden het vogelschieten en de drinkgelagen tijdens de jaarlijkse teerdagen meer in de belangstelling van de gildebreeders dan hun sociale en geestelijke taken.

In 1585 waren Christiaen ingen Ael en Lynart van Eijtienraij broedermeester. In 1604 worden Lynart van Eycken (nr 345) en Derick Vervoirt (nr 405) als zodanig genoemd. In 1618 was Henrick Verboichorst (nr 155) waarschijnlijk, en in 1623 Thys yngen Ael (nr 392) zeker, broedermeester. Deze laatste wordt samen met Perken Linssen 'brudermester vande schodereij van Blerijck' genoemd. Zij beiden regelden de begrafenis van de gilde-

broeder Peter Seyllen. Ook Jacob Scheperjans (nr 303) is als broedermeester van Sint Antonius bekend. Onder zijn bewind werd in 1628 een nieuw leggerboek van het gilde aangelegd.¹⁹⁾ Al met al lijken kerkmeesters en broedermeesters uit hetzelfde sociale milieu afkomstig als de schepenen, nl. uit de groep der geërfde boeren en de grote pachters.

Niet-agrarische beroepen

Een kleine groep van vaklieden, vervoerders en kasteleins completeerde deze agrarische gemeenschap; vaak hadden ook zij een stukje grond en wat vee. Direct met de veeteelt in betrekking staand waren natuurlijk het beroep van de schaapsherder Scheperjan (nr 15), van de veehoeder Pouwels de Schut (nr 873) en de schapenscheerder Goert de Schroer (nr 182). Voorts kennen we minstens vier molenaars in 1610: op de Watermolen in Hout-Blerick, op de Windmolen in het Meulenveld, maar ook op Egtenray en Boerlo. Misschien werd op deze laatste boerderijen het graan e.d. met behulp van paardenkracht gemalen. Timmerman waren mr. Peter (nr 72) en ook zijn zoon Jacob Timmermans (nr 334); een drietal smeden, Gerard (nr 17), Lins (nr 60) en Jacop (nr 845), vonden in en om het dorp emplooi. Hensken de Veerman (nr 50) zette mensen en voertuigen over tussen Blerick en Venlo, Stoffel van Kessel (nr 49) deed waarschijnlijk hetzelfde.

Een interessante groep vormde de kleine gemeenschap van Maasschippers en hun nakomelingen te Blerick. Familienamen als Van Urmont, Van Wessem, Gubbels uit Elslo, en de Trappe wijzen op herkomst uit het gebied van Midden- en Bovenmaas. Nader onderzoek is echter nodig om de vermoede sociaal-economische verbondenheid van deze schippersfamilies in het Maasdal te bevestigen. Maes Cupers (nr 469), Seger de Wefer (nr 149), Frans de Stroodecker (nr 744), Jan de Keurver (nr 144) en Giel Raetmeckers (nr 591) hadden hun klantenkring onder de gehele bevolking. Gielken van Dael (nr 509) en Jan Vermaesen (nr 53) waren herbergiers, maar ook andere dorpsgenoten hielden een cafeetje part-time of verkochten drank als bijverdienste. Tenslotte zal Jacop der Yeeger (nr 20) wel in dienst van de Heren van Kessel geweest zijn of van hen de jacht te Blerick gepacht hebben.

De keuters en kleine pachters

Natuurlijk bestond de overgrote meerderheid der Blerickse bevolking uit keuters en dagloners, hoewel deze benamingen pas in de 18e eeuw in gebruik kwamen. De eerste officiële telling van het aantal in de nijverheid werkzame personen dateert uit 1718.²⁰⁾ Gedetailleerde overzichten van alle beroepen en hun uitvoerders verschenen in de tweede helft van de 18e eeuw.²¹⁾ Behalve de veertien geërfde boeren waren er in die tijd dertien keuters, achtendertig pachtkeuters en zevenentwintig daghuurders op een totaal, dat weinig van het aantal huishoudens in 1610 afweek. Ruim 60% der bevolking viel toen (in 1757) in de twee laagste belastingklassen. Daartoe behoorden alle pachtkeuters, de daghuurders, een molenknecht en de veldschut. Passen we dit belastingcriterium in de vorm van de beestenschat en de onroerendgoedbelasting op de situatie in 1610 toe, dan ontstaat het volgende beeld:

- beestenschat 1605/1610: 70% der huishoudens bezit, in geldswaarde uitgedrukt, 40% van de veestapel;

- onroerend goed 1610: 70% der schatplichtigen betaalt 37% van de aanslag (gecorrigeerd voor de buiten Blerick woonachtigen).

Samenvattend kunnen we zeggen dat deze vergelijking met de situatie honderdvijftig jaar later een weinig dynamisch beeld van de sociaal-economische ontwikkelingen in het dorp toont. De grote meerderheid had een paar stuks vee en wat land, vaak slechts in pacht en van mindere kwaliteit. Zeventig tot tachtig huishoudens uit het nog volgende overzicht, de gezinsstaten, zullen ook in 1610 tot deze categorie behoord en een karig bestaan geleid hebben.

Huizen en huisgezinnen

Bij deze gezinsstaten voor Maes-Blerick, Hout-Blerick en de Boekend dient nog het volgende opgemerkt te worden:

1. Voorvoegsels van familienamen of toponiemen zijn met het hoofdwoord verbonden.
2. De spelling der namen is van geen betekenis.
3. Alle vermelde personen stammen uit een bestand van ruim elfhonderd mensen, opgenomen in een genealogisch computer-programma, Family History System genaamd.
4. Uitsluitend de hoofdbewoners in 1610, hun kinderen, hun ouders en de (latere) echtgenoten der kinderen worden vermeld. Bij meerdere huwelijken van de kinderen is de meest recente huwelijkspartner vermeld. Onder het hoofd '#KIND' wordt het aantal kinderen uit deze huwelijken getoond, voor zover deze gegevens 'toevallig' in het computerbestand zitten. De rubriek 'Bron:' is in een enkel geval ook voor opmerkingen gebruikt.
5. De gebruikte ID-nummering is voor de auteur een hulpmiddel tot snelle identificatie en kan, bv bij correspondentie, ter vaststelling van familierelaties gebruikt worden.
6. De huishoudens zijn per buurtschap gerangschikt naar een soort huisnummer, nl. het volgnummer in de door de schepenen indertijd gebruikte route, tijdens het opnemen van de veestapel in Blerick. Deze volgorde bleef gedurende eeuwen vrijwel gelijk en is dus een uitstekend hulpmiddel om de relatieve ligging van de huizen en boerderijen vast te stellen.
7. Vraagtekens en termen zoals 'vermoedelijk', 'waarschijnlijk' of 'ws' worden slechts gebruikt als er duidelijke indicaties bestaan.
8. In een onderzoek van deze omvang kunnen, ook bij redelijke controle, omissies, onjuiste interpretaties en foutieve conclusies niet uitblijven. Met name het ontbreken van de buurtschap de Boekend in de oudste beestenschattingen vormt een groot probleem. Ook de rubrieken 'ouders van hoofdbewoners' en 'echtgenoten van kinderen der hoofdbewoners' vertonen nog een aantal manco's. De auteur is een ieder voor algemene kritiek, feitelijke aanvullingen en het opsporen van fouten zeer erkentelijk. Hopelijk kan dan in een latere aflevering van dit tijdschrift een korte bijdrage met aanvullingen, correcties, alsmede een index op familienamen, worden opgenomen.

Kerstmis 1990

Historische Werkgroep Blerick,
Lambert van Hout.

De gebruikte bronnen

Hoewel niet specifiek vermeld, zijn de trouwboeken van de parochiekerken der omliggende plaatsen, voor de periode tot ca. 1640, onderzocht op huwelijken van personen uit het bijgaande gezinsbestand. Dit gebeurde door Chriet Klerken, lid van de Werkgroep, die tevens de gegevens uit de Blerickse doop- en trouwboeken gecontroleerd en -vaak- aangevuld heeft.

(nr . . .) in de tekst, en (ID = . . .) in de gezinsstaten verwijzen naar het zogenaamde 'Identity number' van alle aan de auteur bekende personen uit de onderzochte periode.

(1), (2), (3), etc. verwijzen naar het volgnummer van de betreffende bronvermelding.

Lijst van overige afkortingen:

ARA Br	Algemeen Rijksarchief te Brussel.
GA Venlo	Gemeentearchief Venlo, aldaar: - Kerspel Blerick: Archief van het kerspel en de schepenbank Blerick. - Huisarchief Arcen, bestand Wijmar. - Kerk Blerick: Archief van de parochie van Sint-Lambertus, later van de H. Antonius van Padua te Blerick.
HStAD	Rheinisches-Westfälisches Hauptstaatsarchiv te Düsseldorf, aldaar: - Klosterarchiv Abtei Kamp. - Landesarchiv Geldern, Administrationskolleg.
RA Limburg	Rijksarchief in Limburg te Maastricht, aldaar: - Huisarchief Kessel: Archief van het huis/kasteel Kessel, waarin begrepen het familiearchief De Keversberg.
PSHAL	Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg.
inv. nr	inventarisnummer.
voorl. nr	voorlopig nummer.
evac. nr	evacuatienummer (oorlogsnummering van RA Limburg).

Lijst van gebruikte bronnen

1. Cedula van de beestenschat, 18 augustus (?) 1610, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, bijlage bij de kerspelrekeningen.
2. Cedula van de beestenschat, fragment Maes-Blerick, 28 augustus 1605, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, bijlage bij de kerspelrekeningen.
3. Tijnslegger van het huis Kessel A, aangelegd 1441, met aantekeningen tot 1515, RA Limburg, Huisarchief Kessel, inv. nr. 404.
4. Tijnslegger van het huis Kessel B, aangelegd 1510, met aantekeningen tot 1546, RA Limburg, Huisarchief Kessel, inv. nr. 404.
5. Tijnslegger van het huis Kessel C, aangelegd ca. 1542, met aantekeningen tot 1624, RA Limburg, Huisarchief Kessel, inv. nr. 404.
6. Tijnslegger van het huis Kessel, aangelegd 1575, met aantekeningen tot 1627, RA Limburg, Huisarchief Kessel, inv. nr. 405.
7. Tijnslegger van het huis Kessel, aangelegd 1627, met aantekeningen tot 1672, RA Limburg, Huisarchief Kessel, inv. nr. 97.
8. Tijnslegger van nieuwe erven in het land van Kessel, aangelegd in 1612 op basis van een tijnslegger uit 1559, ARA Br, Archieven van de Rekenkamer van Brabant, inv. nr. 51690 (geraadpleegd naar een fotocopy, die berust in de Oudheidkamer te Horst).
9. Kladslijst der nieuwe erven te Blerick, 7 augustus 1615, GA Venlo, kerspel Blerick, blok B, inv. nr. 240.
10. Aantekeningen betr. nieuwe erven op het Laerbroeck, 6 februari 1613, GA Venlo, kerspel Blerick, blok B, inv. nr. 178.
11. Doop- en trouwboek van Blerick, 1575 - 1635 (met hiaten), GA Venlo, kerk Blerick, voorl. nr. 1033.
12. Eerste leggerboek van de kerk van Blerick, aangelegd 1543 en bijgehouden tot 1716, GA Venlo, kerk Blerick, voorl. nr. 1020.
13. Oudste leggerboek van de Sint-Antonius Broederschap, aangelegd in 1543, bijgehouden tot 1585, met aantekeningen uit 1604, 1627 en 1674, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, niet genummerd (voorheen evac. nr. 3263).
14. Tijnslegger Boerlo, aangelegd 1554, met aantekeningen tot 1623,

RA Limburg, Huisarchief Kessel, nummer onbekend, voorheen evac. nr. 3663.

15. Tijnslegger Van Wylack-Van Drypt, gerenoveerd 1582, met aantekeningen tot 1625, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, niet genummerd, voorheen evac. nr. 3264.
16. Rekening van het Sint-Antoniusgilde over het jaar 1607, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, niet genummerd.
17. Dingboek der schepenbank, 1587-1630, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, niet genummerd, voorheen evac. nr. 3277.
18. Schatcedule, 2 mei 1610, GA Venlo, kerspel Blerick, blok B, inv. nr. 183.
19. Rekeningen van het kerspel Blerick, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, niet genummerd, o.a.:
  - (1) 1586-1592, overgeleverd op 3 januari 1593;
  - (2) 1613-1614, overgeleverd op 24 september 1615;
  - (3) 1615-1616, overgeleverd op 29 september 1616;
  - (4) 1616-1619, overgeleverd op 22 maart 1619.
20. Afrekening van de kosten van een 'sauve garde' door Arnoldt Schinck te Boerlo, 1627, GA Venlo, blok C, bijlage bij de kerspelrekening.
21. Tijnslegger van het huis Kessel, aangelegd in 1671 en bijgehouden tot 1798, RA Limburg, Huisarchief Kessel, inv. nr. 98.
22. Cedula van de beestenschat, juni 1631, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, bijlage bij de kerspelrekening.
23. Momboirschappen, vanaf 1630 chronologisch geordend, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, niet genummerd.
24. Leggerboek van de Sint-Antonius Broederschap, aangelegd in 1628, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, niet genummerd, voorheen evac. nr. 3268.
25. Akte van vermindering van de schatcedule, ca. 1643, GA Venlo, kerspel Blerick, blok B, in inv. nr. 183, blz 29-30.
26. Gewinn- und Zinsbücher van de Meurse pandschap, HStAD, Landesarchiv Geldern, Administrationskolleg inv. nr. 211.
27. Zinsregister der Leibgewinnsgüter von Camp in Blerick, 1693 - 1715, HStAD, Klosterarchiv Abtei Kamp, inv. nr. 1112/93.
28. Stukken betreffende de rechten van het huis Bree, GA Venlo, Huisarchief Arcen, bestand Wymar, voorl. nr. doos 44.
29. Bijlagen bij de rekeningen van het kerspel Blerick, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, niet genummerd, chronologisch geordend.
30. Processtukken vanaf 1587, behorende bij het dingboek der schepenbank, GA Venlo, kerspel Blerick, blok C, niet genummerd, voorheen evac. nr. 3277.

Noten

1. Eerste vermelding 'in villa nomine Blacrige' in: Codex Eberhardi, ed. Dronke, Traditiones Fuldenses, Fulda 1844, blz 43.
2. H. Wouters, Het Limburgse Maasdal gedurende de tachtigjarige en de dertigjarige oorlog, in: Limburg's Verleden II, Maastricht (z.j.), blz 118ff. geeft een beeld van de trieste gevolgen van oorlogshandelingen en strooptochten voor de landelijke bevolking.
3. Als algemene regel geldt: indien geen bronverwijzing plaats vindt, zijn de betreffende gegevens uit de doop- en trouwregisters van de Lambertuskerk te Blerick afkomstig. Verwijzing naar bronnen gebeurt door het volgnummer van het betreffende archiefstuk uit het bronnenoverzicht te vermelden, overigens zonder bladzijde- of folionummering, tenzij de omvang, bv. van de leggers, dit wenselijk maakt.
4. De berekening van het aantal inwoners -benadering zou een beter woord zijn- is, in de periode voor de invoering van de Burgerlijke Stand, meestal slechts op indirecte wijze mogelijk, nl. door gebruikmaking van gegevens uit oude belastinglijsten, communicanten-, huizen- of haardstedentellingen of met behulp van gegevens uit de plaatselijke doop- en trouwregisters. Met behulp van een op empirische basis vastgestelde multiplier kunnen uit dergelijke gegevens redelijk betrouwbare cijfers voor het aantal inwoners worden berekend. Grafiek 1 werd opgesteld uit gegevens van ponschattingen (1466, 1469, 1533), beestenschattingen (vanaf 1605 tot 1730, met talrijke hiaten), hoofdgelden (vanaf 1680) en volkstellingen (1741, 1763, 1765 en 1766) alsmede met behulp van de doop- en trouwregisters. Deze registers beginnen, met een hiaat tussen januari 1578 en juli 1586 er

daarna nog onvolledig bijgehouden tot in het begin van de zeventiende eeuw, voor Blerick reeds in het jaar 1575. Als multiplicator werd voor de dopen 25, voor de huishoudens 5 en voor de huwelijken 120 gebruikt. De ouders met hun kinderen vormen het huisgezin; het huishouden omvat tevens de overige inwonenden, zoals de schaapherder, de knechten en meiden, maar ook familieleden, zoals ongehuwde broers of zussen en soms een vader of moeder, van een der echtgenoten. In de bronnen van omstreeks 1610 wordt regelmatig inwonend personeel genoemd. Ook in de doop- en trouwregisters ('famulus' en 'ancilla' voor knecht resp. meid) gebeurt dit, meestal betreft het doopgetuigen, soms zijn het de ouders van een dopeling. Toch zijn deze gegevens volstrekt onvoldoende, om tot een schatting van het aantal personen, dat niet tot het huisgezin behoorde, te komen. Pas tegen het einde van de zeventiende eeuw komen, met de lijsten van hoofdgelden, bruikbare gegevens beschikbaar. Daaruit blijkt dat bv. voor Hout-Blerick in 1680 gemiddeld ruim één inwonend persoon niet tot het eigenlijke huisgezin behoorde; of dit ook voor het jaar 1610 geldt, is uit de gebruikte gegevens niet na te gaan. Daarom zijn in de nog volgende gezinsstaten slechts gezinnen, geen huishoudens, opgenomen. Zie voor de gebruikelijke methodes: R. Mols, *Introduction à la démographie historique des villes d'Europe des 14. au 18. siècle*, 3 delen, Leuven 1954; A. Imhof, *Einführung in die Historische Demographie*, Muenchen 1977; voor gegevens betreffende de dorpen van het Overkwartier: R. van Schaik, *Belasting, bevolking en bezit in Gelre en Zutphen (1350 -1550)*, Hilversum 1987 (diss.), met een hand-out voor het ambt Kessel, verstrekt door de auteur tijdens een lezing te Horst.

- 5 Deze komen in de lokale bronnen uit die tijd regelmatig ter sprake. Zie bv. de vele vermeldingen van afpersing, diefstal, bedreiging en brandschatting in (19), in de rekeningen tussen 1586 en 1620.
- 6 Bedoeld zijn hier de bijlagen der kerspelsrekeningen, met name de schattingslijsten en de beestenschattingen. Daarnaast bieden de registers van de nieuwe erven bruikbaar materiaal. Zie (1) (2) (8) (9) (10) en (18). De schattingslijsten, of schatcedulen, bevatten de namen van grondeigenaars te Blerick, met de bijbehorende belastingaanslag. Het probleem bij het gebruik van deze bronnen is de identificatie van de talrijke "buitengeërfden", d.w.z. de buiten Blerick, voornamelijk in Venlo, woonachtige eigenaars van land of boerderijen, die bij de berekening van het aantal Blerickse huishoudens natuurlijk geëlimineerd dienen te worden. Beter bruikbaar zijn de cedulen van de beestenschatting. De opbrengsten van de beestenschatting vormen een vast bestanddeel van de dorpsrekeningen. Met de eigenlijke opname werden meestal twee schepenen belast, die dan alle inwoners van één der drie buurtschappen van Blerick (Maes-Blerick, Hout-Blerick en de Boekend) bezochten om het vee te tellen. Vanaf 1605 zijn een aantal beestenschattingen bewaard gebleven. De oudste opname is een fragment dat de telling van de Maesblerickse beesten bevat, de volgende van 1610 beslaat het gebied van Maes- en Hout-Blerick en vermeldt bovendien een aantal restanten, die betrekking hebben op belastingplichtigen die in de Boekend woonden. Bij grote uitzondering worden ook inwoners zonder enig vee vermeld. Ik neem daarom aan, dat in deze lijsten alle inwoners, d.w.z. de hoofden van de huishoudens, terug te vinden zijn. Overigens hield zelfs in het centrum van Blerick vrijwel iedereen, ook de pastoor (niet aangeslagen in deze beestenschatting, maar zijn bezit aan vee is uit andere bronnen bekend), de ambachtslieden en de café-houders wat vee (paarden, koeien, schapen, ganzen, bijen of kleinvee). De gegevens betreffende de nieuwe erven, de in cultuur gebrachte voormalige woeste gronden, die door bewoners en buitengeërfden gekocht konden worden, bevatten soms uitvoerige omschrijvingen van de ligging van de diverse percelen met details over omwonende personen. Daarom zijn ze ter aanvulling en controle zeer geschikt.
- 7 Dit aantal is duidelijk hoger dan het inwonersaantal (ca. 500), dat door omrekening van het geboortecijfer verkregen wordt. Beide methoden zijn slechts benaderingen en per definitie onnauwkeurig. De afwijking is een indicatie voor de te verwachten foutenmarge, maar kan eveneens een waarschuwing inhouden dat de toepassing van dit type cijfers in een instabiele bevolkingssituatie minder juiste resultaten oplevert. Dat het inschrijven van de nieuwgeborenen in deze onzekere tijden zeer te wensen overliet, is

een ander voor de hand liggende aanname en een derde reden voor mogelijke afwijkingen. Ook kan het gemiddeld aantal personen per huishouding gedaald zijn door de toegenomen sterfte in de zwakste groepen, nl. de ouden van dagen en de kinderen. In elk geval zijn de cijfers van dezelfde orde van grootte en bevestigen zij de sterke teruggang van de Blerickse bevolking tussen 1577 en 1610.

- 8 De populariteit van bepaalde voornamen is opvallend. In de hier behandelde periode, het begin van de zeventiende eeuw, zijn er ongeveer veertig verschillende voornamen bij de mannen in gebruik. Peter (15%) is de meest gebruikelijke voornaam, met Jan (12%) als een goede tweede. Henrick en Lenard komen beide even vaak voor -elk 7½%- evenals This, Willem en Gerard met elk 5%. Ter onderscheiding van zoveel gelijke voornamen was een tweede naam in veel gevallen natuurlijk nodig.
- 9 Uit de diverse rubrieken "familienamen" volgen hier een aantal voorbeelden van omstreeks 1610. De nummers achter de familienamen verwijzen hier en ook elders in dit artikel naar de identieke personen in de gezinsstaten:

Boerderijnaam: This Verbaesdonck (nr 213), zoon van Hendrick Verbaesdonck (nr 208), die op boerderij de Baesdonck woonde en er waarschijnlijk ook geboren was, en van Hylken Sanders (nr 56), wordt de stamvader van het Blerickse geslacht Verheyen, omdat zijn ouders een aantal jaren na zijn geboorte naar de pachtboerderij tgher Heyden verhuisden. This werd aanvankelijk nog Verbaesdonck, later Gerheyen, Verheyen of Hyllekens genoemd. Alle kinderen uit zijn huwelijk met Aleydis van Haeff (nr 215) heetten Verheyen: zij voerden een vaste familienaam (zie het artikel, met bijbehorende parenteel van This Verheyen, door C. Klerken, *Historische Werkgroep Blerick*, in: *LTG* 1991, nr 1).

Toponiem: Lyns opden Sump (nr 8), als doopgetuige in 1599 voor het eerst genoemd, was een zoon van Lambert van Dael (nr 361). Hij was met Lucia Sykens (nr 284) getrouwd. Zij kregen acht kinderen; het jongste meisje Aleydis en een jongentje Peter werden kinderen van Lyns int Oebroek genoemd, de overige kinderen heetten bij hun doop allen 'opden Somp'.

Beroep: De schaapherder Scheper Jan (nr 15) had een broer, die Peter Leenen (nr 622) heette. Hun vader was Drieske Leenen (nr 536), zoon van Leen de Laet. Jan's kinderen, Cunegundis (nr 214), Joanna (nr 302) en Jacobus (nr 303), heetten alle Scheperjans.

Patroniem: De stamvader van het Blerickse geslacht Peeters, Peter Geurts (zie Godfried, *Geschiedenis van de familie Peeters*, M. Peeters-van Soest, Baarlo 1985), was een zoon van Geurt Jacobs (nr 552), die op 4 April 1606 als zoon van Jacobus Timmermans (nr 334) gedoopt werd. Deze Jacob was een zoon van Mr Peter Timmerman (nr 72), een kleinzoon van Willemken vander Moelen (nr 331) en een achterkleinzoon van Balthus vander Moelen. Hier wordt het patroniem Peeters, ongetwijfeld afkomstig van meester-timmerman Peter, in die tijd een bekende schepen te Blerick, tot een vaste familienaam.

Matroniem: Deze werden in het zestiende eeuwse Blerick weinig gebruikt (Grietkens, Annen, Lybelen, Billekens, Mettiens, Sykens en Windelen zijn de bekendste vormen) en ze gingen vrijwel altijd in een volgende generatie weer verloren. Vaak waren het slechts aliasvormen van meer of minder vaste familienamen. Martinus Rutten alias Mettiens, gedoopt in 1673, was een achterkleinzoon van Jan Mettiens (nr 760). Dit is een van de weinige voorbeelden dat een aliasnaam op basis van een matroniem zich handhaafde.

Overige namen: Deze categorie, uit ongeveer 20% der namen bestaand, bevat de oudste familienamen van Blerick. De meeste leden van de families Bitsen (nr 129), Kalis (nr 142) en Wellens (nr 141) voerden al bijna tweehonderd jaar eerder, in het begin van de vijftiende eeuw, een vaste familienaam.

- 10 De oudste vermelding van het toponiem 'Boekend' dateert uit het jaar 1369. Geheel zeker is dit niet omdat het betreffende toponiem 'Boychoyt' ook in de omliggende kerspelen voorkomt. Hout-

- Blerick wordt in 1391 voor het eerst genoemd in een acte van verkoop van een korenrente. De benaming Maes-Blerick voor de dorpskern en het noordelijk gebied langs de Maas schijnt pas tegen het einde van de zestiende eeuw gebruikelijk te worden.
- 11 Patente van verkrijgen der heerlickeheit van Blerick door Jonker Hans Adam van Stockem, RA Limburg, Hof van Gelre, inv. nr 222, fol 129ff.
  - 12 zie: Jan Verzijl, in: Maasgouw (1924), blz 43ff; (1927), blz 40ff; (1934), blz 9f-en (1947), blz 89ff.; G. Peeters, Geschiedkundige beschrijving van het aloude kerspel Blerick bij Venlo, PSHAL 7 (1870), blz 274ff.
  - 13 zie over het in het huidige België gelegen Averbode en de kanunniken van deze abdij als pastoors te Blerick: Gervasius Slechten, Necrologium Monasterii S. Mariae Sanctique Joannis Baptistae in Averbode Ordinis Praemonstratensis, Averbode (z.j.); W. Hendriks c.s., Blerick Een Pleysantigh Huys, (1978) blz 11 ff.
  - 14 (17) blz 161, 5 oktober 1621. Bedoeld zijn hier waarschijnlijk de nieuwe richtlijnen uit 'Geldrische Landt- ende Stadtrechten int Over Quartier van Ruremundt' die in 1619 gepubliceerd werden.
  - 15 GA Venlo, kerspel Blerick, inventaris in bewerking.
  - 16 (13) blz 21, 2-12-1584; een jaar later (blz 22) worden dezelfde personen, evenals de zevende schepen Peter Linssen vermeld.
  - 17 Gedeelte van het Archief van de Abdij Dalheim, in de pastorie Birgelen (Kreis Heinzberg), Duitsland.
  - 18 De in deze paragraaf verstrekte gegevens over de kerkmeesters zijn uit de volgende bronnen afkomstig:
    - (12) fol XXV, 1623, Christoffel vanKessel en Martin Smidts; blz 209, 1596, Mathias vanBerchem;
    - (17) 1594, Peter Linsen, Lens Verheyen en Jan vangen-Elgelbosch; 1600, Johan aengenEndt en Johan Hermans.
  - 19 De gegevens betreffende de in deze paragraaf genoemde broedermeesters zijn afkomstig uit de volgende bronnen:
    - (13) blz 22, 1585, Kerstien ingenAel en Lynart vanEtiendraij; blz 26, 1604, Lynart van Eycken en Dyrick Vervoirt; blz 27, 1618, Henrick Verboickhorst;
    - (16) 'Dyrick Vervoert, Broedermeyster van Sint Thonis und Sint Sebastianus';
    - (24) Aanhef, 1628, Jacop Scheperjans;
    - (29) 1623, Perken Linssen en Thys yngenAel (met o.a. gegevens betr. de begrafenis van Peter Syllen).
  - 20 GA Venlo, kerspel Blerick, blok B, inv. nr 222, met als aanhef: 'Op heden 20 Meij 1718 hebben de naergenoemde negotianten en handwerckers naer voorgaende kercke proclamatie ieder haere neringh aengegeven als volgt'.
  - 21 Als voorbeeld: GA Venlo, kerspel Blerick, blok B, inv. nr 224, d.d. 27-12-1757, met als aanhef: 'Staedt ende specificatie van capitatie dur de Hoogh Geborne Heere van (onleesbaar) deser Overquartiers van Gelderlandt uytgegeven vur de heerlickeheit Blerick als volgt ---'.

GEZINSSTATEN PER BUURTSCHAP

Boekend

Hoofdbewoner: Gerardus opKockerslo

Huis 1

Naam: opKOCKERSLO, Gerardus (ID= 152)

Vader: vanKOCKERSLO, NN (ID= 743)

Bron: (1) 'ontfangen van Geret opden iersten Koxlo: 4 gl' (doorgehaald en vervangen door:) 5 gl.
 (11) Gerard opKockerslo is dpget in 1609; hij heeft broer Goert.
 (18) nr 98: Severijn opKockerslo 6 1/2 gl.
 (19) 1627, rekening van karrediensten: 'aen Geratt opKockerslo betaalt 37 gl 10 st'.

Echtg.: NN, Gertrudis (ID= 481)

Bron: (11) dpget Petrus in 1609 is oom van Gertrudis.

M/V	KINDEREN	DOOP	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. M	vanKOCKERSLO, Petrus (ID= 480; Ouder ID= 481)	26 Sep 1604 Blerick		11 Feb 1637 (Echtg. ID= 821) DRIESSEN, Margareta
2. M	opKOCKERSLO, Henricus (ID= 593; Ouder ID= 481)	10 Jan 1607 Blerick		
3. M	vanKOCKERSLO, Gerardus (ID= 594; Ouder ID= 481)	14 Jan 1609 Blerick		
4. M	vanKOCKERSLO, Mathias (ID= 595; Ouder ID= 481)	17 Apr 1611 Blerick		
5. V	opKOCKERSLO, Hildegundis (ID= 1099; Ouder ID= 481)	16 Feb 1614 Blerick		

ADRES op 8 Aug 1610
de voorste Kokkersen, Boekend

Bron: De twee boerderijen aan Kokkersen waren oorspronkelijk in het bezit van de familie Van Bree. De oudste mij bekende vermelding is in de rekening van de ambtman van het land van Kessel, 1459/60 (RA Gelderland, hertogelijk Archief), onder Blerick: 'Item op Brants van Brede twe haeffken tot Kuckucsraey'.
 (18) Severijn opKockerslo (dit is Severinus deGroot uit Venlo, kennelijk eigenaar van de voorste Kokkersen), betaalt de schat a 6 1/2 gl.

Hoofdbewoner: Gordefridus vangenachterKockerslo**Huis 2**

Naam: vangenachterKOCKERSLO, Gordefridus (ID=692)

Vader: vanKOCKERSLO, NN (ID= 743)

Bron: (11) Ik neem aan dat hij in 1610 op of bij de achterste Kokkersen woonde. Zijn naam, zijn broers Joannes en Gerard als doopgetuigen en de doop van twee kinderen tussen 1606 en 1609 zijn duidelijke indicaties.

Echtg.: NN, Christina (ID= 693)

M/V	KINDEREN	DOOP	OVERLEDEN
1. M	opKOCKERSLO, Jacob (ID= 741; Ouder ID= 693)	23 Apr 1606 Blerick	
2. V	vangenachterKOCKERSLO, Margareta (ID= 694; Ouder ID= 693)	3 Feb 1609 Blerick	

ADRES op 3 feb 1609
achterste Kokkersen, Boekend

Hoofdbewoner: Lybel Nelis**Huis 3**

Naam: NELIS, Lybel (ID= 153)

Bron: (1) 'rest an Lybel Neles: 1 gl.'

ADRES op 8 Aug 1610
Boekend?

Hoofdbewoner: Wilhelmus Mulkens**Huis 4**

Naam: MULKENS, Wilhelmus (ID= 154)

Bron: (1) 'ontfangen van Wyllen Melkens: 2 1/2 gl 2 st.'
 (9) 'de Hoff te Meulkens', vermeld onder Boekend; eveneens worden hier Peter Moyts en Marcelis Kocx genoemd. Zij waren vermoedelijk de eigenaars en Willem Mulkens de pachter.
 (17) in de bijlagen van het proces tussen Henrick en Leonard Verboickhorst (22.6.1622) worden Wijlemken Mulkens en zijn echtgenote, Catarina (Verstappen), de moeder van Leonard, genoemd. Zij was de weduwe van Laurentius Verboickhorst.
 (18) nr 93: Mulkens hoeft met den band in der Wichouw 13 gl 1 st.

Echtg.: VERSTAPPEN, Catharina (ID= 273)
 Geh.: 22 Mei 1603 Te: Blerick

Vader: VERSTAPPEN, Gerardus (ID= 349)

Bron: (11) Op 22.5.1603 trouwt Catharina, dochter van Gerardus Verstappen, met Wilhelmus, zoon van Walterus Claes, uit Bree. Zij is de weduwe van Laurentius Verboickhorst; voorts is Wilhelmus Claess waarschijnlijk een aliasnaam van Willem Mulkens.

ADRES op 8 Aug 1610
Mulkenshof, Boekend

Bron: Deze boerderij vormde vroeger een deel van de leenhof Reray. In het begin van de 17e eeuw werd Mulkens afzonderlijk als leen van het Huis Broeckhuizen verheergewaad. (een overzicht uit de 18e eeuw bij: M. Flokstra, Leenboek van de lenen van het Huis Broeckhuijsen, LTG (1985), blz 45). Reray wordt reeds in 1270 (curiamque nostram in Blercka, que Reiderode dicitur; in: HStAD, Jülicher Urkunden, nr 108, 16 maart 1270) en in 1369 vermeld.

Hoofdbewoner: Henricus Verboickhorst, schepen**Huis 5**

Naam: VERBOICKHORST, Henricus (ID= 155)
 Overl.: na 1622

Vader: VERBOICKHORST, Leonardus (ID= 266)
 Overl.: ca. 1600?

Bron: (1) 'rest an Henrick Verbochorst: 4 1/2 gl 3 1/2 st.'
 (8) en (9) Genoemd onder Boekend.

- (17) 1623: Henrick en zijn vier zoons worden in de bijlagen van het proces van hun neef Leonard vermeld.
- (18) nr 101: Henrick Verboickhorst 12 gl min 1 st.
- (19-7) 1620 en 1622: in beide rekeningen wordt Henrick nog onder 'schepenteronge' genoemd.
- (19-8) 1622: In deze rekening wordt zijn zoon Lynart reeds als schepen genoemd. Henrick is echter nog niet overleden: 'item Henrick Verboeckhorst gekort aen synen schat dat noch quaem als hij noch schepen was 1 gl 4 1/2 st'.
GA Venlo, archief schepenbank Venlo, inv. nr 2865, 25.2.1614: Zijn huismerk staat onder een verklaring van de Blericks schepenen.

Echtg.: NN

M/V	KINDEREN	DOOP	#KIND	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. M	VERBOICKHORST, Leonard (ID= 267; Ouder ID= 0)		9		18 Mei 1631 (Echtg. ID= 493) VERMASEN, Johanna
2. M	VERBOICKHORST, Laurentius (ID= 268; Ouder ID= 0)			ca. 1658	
3. M	VERBOICKHORST, Michael (ID= 269; Ouder ID= 0)				22 Sep 1632 (Echtg. ID= 515) VERMASEN, Leonarda
4. M	VERBOICKHORST, Jacobus (ID= 270; Ouder ID= 0)			ca. 1641	14 Apr 1638 (Echtg. ID= 359) vanDYCK, Gertrudis

ADRES op 8 Aug 1610
de Boeckhorst, Boekend

- Bron: (17) Leonard Verboickhorst, neef van Henrick, voerde in 1623 voor de Blerickse schepenbank een proces over deze boerderij, die familiebezit was en waarvan de waarde op 5500 gl geschat werd. De boerderij Boeckhorst is vermeld op de kaart van Cornelis Lowis uit 1677.

Hoofdbewoner: Leonard Verboickhorst, schepen

Huis 6

Naam: VERBOICKHORST, Leonard (ID= 267)   Vader: VERBOICKHORST, Henricus (ID= 155)
Overl.: ca. 1622

- Bron: (11) Hij hertrouwt in 1631 met Johanna opdeMaese, ws de weduwe van Goert Verbaesdonck. Zij hebben pauselijke dispensatie nodig, dus waren zij in de tweede graad bloed of aanverwant. Johanna is in 1632 dpget, als echtgenote van Leonardus vandeBoickhorst. Leonard woonde in 1610 ws bij zijn ouders op de Boeckhorst.

Echtg.: VERMASEN, Johanna (ID= 493)
Geh.: 18 Mei 1631   Te: Blerick

- Bron: (11) Huwget: Rutgerus Janssen, koster en Rutgerus opdeStay. Joanna is in 1610 dpget: Johanna Verbaesdonck, uxor Godefridi.

Echtg.: NN, Windelina (ID= 714)

M/V	KINDEREN	DOOP	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. V	VERBOICKHORST, Elysabeth (ID= 911; Ouder ID= 714)			3 Nov 1627 (Echtg. ID= 912) BEURSKENS, Godefridus
2. M	VERBOICKHORST, Petrus (ID= 715; Ouder ID= 714)	17 Oct 1605 Blerick	vóór 1621	
3. M	VERBOICKHORST, Laurentius (ID= 716; Ouder ID= 714)	28 Sep 1610 Blerick		18 Mei 1634 (Echtg. ID= 322) LYNSSEN, Catharina
4. V	VERBOICKHORST, Agnes (ID= 717; Ouder ID= 714)	12 Apr 1612 Blerick		
5. V	VERBOICKHORST, Maria (ID= 718; Ouder ID= 714)	27 Apr 1615 Blerick		2 Jun 1639 (Echtg. ID= 823) vanLOVENDAEL, Mathias
6. M	VERBOICKHORST, Leonardus (ID= 719; Ouder ID= 714)	26 Nov 1617 Blerick		7 Feb 1652 (Echtg. ID= 671) LYNSSEN, Aleydis
7. V	VERBOICKHORST, Anna (ID= 720; Ouder ID= 714)	18 Feb 1620 Blerick		27 Feb 1642 (Echtg. ID= 1128) BRUGGES, Alardus
8. M	VERBOICKHORST, Petrus (ID= 721; Ouder ID= 714)	3 Feb 1622 Blerick		

9. V VERBOICKHORST, Gertrudis 1 Mar 1624
(ID= 722; Ouder ID= 714) Blerick

ADRES op 8 Aug 1610
de Boeckhorst?, Boekend

Hoofdbewoner: Joannes opdeVree

Huis: 7

Naam: opdeVREE, Joannes (ID= 157)

Bron: (1) rest Jan opdenFre: 1 1/2 st.
(11) Joannes is later pachter op Boerlo; zie bij huwelijk 25.1.1617 van zijn dochter Maria. Zijn dochter Catharina was een jaar eerder dpget.
(18) Niet vermeld.
(20) Jan opderFrey 1 ryksdaler.

Echtg.: NN, Jacoba (ID= 479)

M/V	KINDEREN	DOOP	#KIND	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. M	opdeVREE, Leonardus (ID= 222; Ouder ID= 0)				2 Feb 1636 (Echtg. ID= 340) SILLEN, Gertrudis
2. V	opdeVREE, Maria (ID= 856; Ouder ID= 0)		2		25 Jan 1617 (Echtg. ID= 996) SCHOB, Henricus
3. V	opdeVREE, Catharina (ID= 857; Ouder ID= 0)				
4. M	opNIEUWEBOIRLO, Joannes (ID= 1101; Ouder ID= 0)				21 Sep 1621 (Echtg. ID= 1102) opdenHOFF, Margareta
5. M	opdeVREE, Petrus (ID= 478; Ouder ID= 479)	23 Oct 1603 Blerick			

ADRES op 8 Aug 1610
de Vree, Boekend

Bron: (8) De Vree lag aan de Wassem; de boerderij stond waarschijnlijk aan de processieweg.

Hoofdbewoner: Antonius vandenBulten

Huis 8

Naam: vandenBULTEN, Antonius (ID= 161)

Bron: (1) rest an Tones vandenBolten: 3 1/2 st.
(11) dpget op 18.6.1611, bij doop kind van Petrus opteBulten.
(18) nr 105: den Bulten 14 st.

ADRES op 8 Aug 1610
Bulten?, Boekend

Het gebied, dat Bulten genoemd werd, lag noordelijk van Egelbos.

Hoofdbewoner: Petrus vanMasen alias vanden Spycker alias vanDyck

Huis 9

Naam: vanMASEN (vanDYCK), Petrus (ID= 162)

Bron: (1) noch ontvangen van Peter vanMasen: 28 st.
(11) Zijn zus Lucia is op 25.3.1601 dpget.
(18) nr 95: Peter vanDieck 38 1/2 st.
(23) Zijn dochter Gertrudis wordt zus van Jacobus en Aleydis genoemd (1651).

Echtg.: VERMASEN, Barbara (ID= 360) Vader: MAES, Allardus (ID= 551)

Bron: (19) 1627: als 'Berb van Deyck' genoemd.

M/V	KINDEREN	DOOP	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. M	vanDYCK, Allardus (ID= 517; Ouder ID= 360)			25 Mei 1636 (Echtg. ID= 1093) SPE, Gertrudis

2. V	vanDYCK, Aleydis (ID= 883; Ouder ID= 360)		
3. M	vanDYCK, Jacobus (ID= 884; Ouder ID= 360)		
4. V	vanDYCK, Gertrudis (ID= 359; Ouder ID= 360)	25 Mar 1601 Blerick	29 Jan 1641 (Echtg. ID= 518) vanBROICKHUYSEN, Henricus
5. V	VERMASSEN, Anna (ID= 503; Ouder ID= 360)	15 Nov 1604 Blerick	
6. V	vanDYCK, Mathia (ID= 98; Ouder ID= 360)	25 Feb 1607 Blerick	13 Jan 1636 (Echtg. ID= 94) VAESSEN (RUTTEN), Rutgerus
7. V	VERMASSEN, Leonarda (ID= 515; Ouder ID= 360)	15 Feb 1609 Blerick	22 Sep 1632 (Echtg. ID= 269) VERBOICKHORST, Michael
8. M	vanDYCK, Joannes (ID= 516; Ouder ID= 360)	10 Aug 1614 Blerick	

ADRES op 8 Aug 1610
boerderij Dyck of Maesenhof, Boekend

Bron: De boerderij Maesen vormde vroeger een deel van de hof Reray; Dyck of Dyckerhof lag dicht bij Maesenhof, aan het Langven. Reray wordt reeds in 1270, Dyc in 1369 genoemd (Gerit vanDyc 2 lb; in de schatting van het Overkwartier).

Hoofdbewoner: Godefridus Mans

Huis 10

Naam: MANS, Godefridus (ID= 170)

Bron: (7) fol 86ff: Het is onwaarschijnlijk dat hij met Goert vanderSaelstat, de Jongere, identiek is.
(11) Goert Mans hertrouwt (get: Henricus Verboichorst !) te Blerick op 4 juni 1620 met Sybilla Schreuijers.
(17) 1623, in de bijlagen van het proces tussen Leonard en Henrick Verboeckhorst wordt Goert een zwager van Henrick genoemd.
(18) nr 75, Goert Mans: 6 1/2 st en 1 ort; nr 108: Manshoeff 10 gl.
(19) 1627, rekening van karrediensten: 'aen Gartt Mans betaalt 34 gl 9 st.
GA Venlo, schepenbankarchief Venlo, inv. nr 2865, 25.2.1614: zijn huismerk staat onder een verklaring der schepenen van Blerick, die hij als gezworene medeondertekent. Goert was ws pachter op Manshof.

Echtg.: VERBOICKHORST, Mathia (ID= 171)

Vader: VERBOICKHORST, Leonardus (ID= 266)
Overl.: ca. 1600?

M/V	KINDEREN	DOOP	#KIND	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. V	MANS, Elysabeth (ID= 169; Ouder ID= 171)		3	ca. 1643	2 Jun 1622 (Echtg. ID= 172) VERVOIRT, Joannes
2. M	MANS, Petrus (ID= 592; Ouder ID= 171)				19 Oct 1622 (Echtg. ID= 428) vanHAEFF (alias van HOUTBLERICK), Catharina
3. V	MANS, Agnes (ID= 780; Ouder ID= 171)		3		2 Mei 1635 (Echtg. ID= 782) opKOCKERSLO, Leonardus
4. V	MANS, Maria (ID= 778; Ouder ID= 171)	2 Aug 1598 Blerick			

ADRES op 8 Aug 1610
Manshof?, Boekend

Bron: Zie voor de Manshof tot Blerick: M. Flokstra, Leenboek van de lenen van het Huis Broeckhuijsen, LTG (1984), blz 80.

Hoofdbewoner: Alardus Verijnen, schepen

Huis: 11

Naam: VERIJNEN, Alardus (ID= 381)
Overl.: ca.

Vader: VERIJNEN, Jacobus (ID= 467)
1620Overl.: ca. 1596
Moeder: NN, Cunegundis (ID= 468)

Bron: in (8) en (9) vermeld onder Boekend, evenals in (18). Daarom neem ik aan dat hij in 1610 aldaar woonde.

'aenGrienen' is een op de oudste kadasterkaart (1842) nog voorkomend toponiem in denBoekend.

(7) fol 215, 1586: genoemd met zijn vader Jacop; 1603: met zijn dochter Truijtien; 1626: Deze en haar broer winnen een hand aan hetzelfde perceel; fol 6, 1615: Alart wint hand, samen met zijn zoon Michel; 1625: Johan to Boecket wint hand naast zijn zwager Michel Verijnen. Alardus is dan dus reeds overleden.

(12) fol 9v, het bovenstaande wordt hier bevestigd: Alardus is reeds voor 26.1.1621 overleden.

(16) 1608: Hij is een van de schepenen die de broederschapsrekening over het jaar 1607 afhoorden.

(18) nr 103: Alardt Verijnen 12 gl 8 st; noch 4 st.

(19) genoemd in de rekening van 1616, onder 'schepenteronge'.

GA Venlo, schepenbankarchief Venlo, inv. nr 2865, 25.2.1614: zijn huismerk staat onder een verklaring van de schepenen van Blerick.

Echtg.: BERCHMANS, Hilgundis (ID= 380)
Zij wordt meestal Hilleken genoemd

Vader: BERCHMANS, Henricus (ID= 66)
Ged.: ca. 1525 Overl.: ca. 1620
Moeder: vanHAFF, Margareta (ID= 313)

M/V	KINDEREN	DOOP	# KIND	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. V	VERIJNEN, Margareta (ID= 400; Ouder ID= 380)		5		voor 1613 (Echtg. ID= 397) vanDAEL, Joannes
2. M	VERIJNEN, Joannes (ID= 483; Ouder ID= 380)				15 Jul 1635 (Echtg. ID= 354) vandenBROICK, Maria
3. V	VERIJNEN, Gertrudis (ID= 484; Ouder ID= 380)		1		27 Feb 1631 (Echtg. ID= 810) opdeSONDERT, Gerardus
4. M	VERIJNEN, Jacobus (ID= 485; Ouder ID= 380)			ca. 1664 Blerick	
5. V	VERIJNEN, Barbara (ID= 486; Ouder ID= 380)				ca. 1640? (Echtg. ID= 987) PETRI, Sylvester
6. V	VERIJNEN, Catharina (ID= 487; Ouder ID= 380)				
7. M	VERIJNEN, Michael (ID= 482; Ouder ID= 380)	27 Feb 1600 Blerick		ca. 1677 Blerick	23 Nov 1628 (Echtg. ID= 368) vanDAEL, Joanna

ADRES op 12 Sep 1612
aenGrienen, Boekend

Hoofdbewoner: Thomas Cupers (Kupers), kuiper

Huis 12

Naam: CUPERS (KUPERS), Thomas (ID= 469)

Bron: (8) onder Boekend vermeld.
(12) bz 15: 'Maes Kuijpers, nu Henrick Cuypers'.
(18) nr 92: Maes Kuijpers 1 gl 4 st.

Echtg.: HEYNEN, Margareta (ID= 519)

M/V	KINDEREN	DOOP	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. V	CUPERS, Johanna (ID= 521; Ouder ID= 519)	14 Mei 1599 Blerick		
2. M	CUPERS, Wilhelmus (ID= 525; Ouder ID= 519)	1 Sep 1601 Blerick	8 Nov 1669? Arcen	17 Nov 1627 (Echtg. ID= 1069) NN, Margareta
3. M	CUPERS, Joannes (ID= 524; Ouder ID= 519)	20 Jul 1605 Blerick		11 Jan 1634 (Echtg. ID= 817) SCHEUEN, Elysabeth
4. M	CUPERS, Henricus (ID= 523; Ouder ID= 519)	25 Feb 1607 Blerick		11 Feb 1632 (Echtg. ID= 527) LOEFS, Maria
5. V	CUPERS, Gertrudis (ID= 526; Ouder ID= 519)	30 Mei 1610 Blerick		
6. V	CUPERS, Catharina (ID= 520; Ouder ID= 519)	9 Mar 1614 Blerick		
7. M	CUPERS, Petrus (ID= 522; Ouder ID= 519)	9 Jun 1619 Blerick		

ADRES op 12 Sep 1612
Boekend

Hoofdbewoner: Joannes Verheyen**Huis: 13**

Naam: VERHEYEN, Joannes (ID= 471)

Vader: VERHEYEN, NN (ID= 738)

- Bron: (8) 'Jan opderHeijden met huys ende hoff, ende gelegen bij Henrick Verboickhorst erff.'
 (9) Jan upderHeyden.
 (11) Hij is in 1613 dpget, als broer van Lambertus. Hijzelf is met een zus van Henrick Verboickhorst getrouwd.
 (18) nr 104: Jan opderHeijden 1 gl 1 st.
 (19) 1627, rekening van karrediensten: 'Jan Verheiden 9 dagen 8 gl 2 st.

Echtg.: VERBOICKHORST, NN (ID= 1103)

Vader: VERBOICKHORST, Leonardus (ID= 266)
Overl.: ca. 1600?

M/V	KINDEREN	DOOP	#KIND	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. M	VERHEYEN, Leonardus (ID= 739; Ouder ID= 0)				31 Jan 1619 (Echtg. ID= 504) VERBAESDONCK, Maria
2. M	VERHEYEN, Wilhelmus (ID= 941; Ouder ID= 0)	Maasbree	1		18 Jul 1600 (Echtg. ID= 403) SANDERS, Lucia

ADRES op 12 Sep 1612
bij de Boeckhorst, Boekend**Hoofdbewoner: Leonardus toBoicket alias Berchmans****Huis: 14**

Naam: toBOICKET, Leonardus (ID= 473)

Vader: BERCHMANS, Henricus (ID= 66)
Ged.: ca. 1525 Overl.: ca. 1620

- Bron: In (8) en (9) genoemd. Hij woonde in 1610 in de Boekend.
 (11) Bij het huwelijk van zijn dochter Maria wordt zij 'filia Leonardi Berchmans sive thoBoecket' genoemd.
 (12) blz 8: met zijn 'swager Wulm --- nu Jan te Boecket ende Wolter Ottiens syn swager'; blz 55: met zwager Lenart Smits, 'nu Wolter to Boecket ende Jan to Boecket'.
 (18) nrs 44 en 110: Lijnart thoBoecket: 27 st resp 12 gl min 5 st.
 (20) 'van Jan tBoecket 3 sch.'

Echtg.: SILLEN (CEELEN), Anna (ID= 569)

M/V	KINDEREN	DOOP	#KIND	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. V	BERCHMANS, Maria (ID= 769; Ouder ID= 569)				30 Jun 1627 (Echtg. ID= 475) OTTIENS, Wolter
2. M	BERCHMANS (BOICKET), Joannes (ID= 489; Ouder ID= 569)	17 Sep 1596 Blerick		ca. 1640?	14 Nov 1624 (Echtg. ID= 486) VERIJNEN, Barbara
3. M	BERCHMANS, Michael (ID= 570; Ouder ID= 569)	9 Jun 1600 Blerick		ca. 1604 Blerick	
4. V	BERCHMANS, Cunegundis (ID= 571; Ouder ID= 569)	13 Sep 1601 Blerick	1		8 Oct 1622 (Echtg. ID= 1086) inghenOLIEMEULEN, Joannes
5. M	BERCHMANS, Michael (ID= 770; Ouder ID= 569)	23 Jan 1605 Blerick	2		4 Feb 1624 (Echtg. ID= 1083) SANDERS, Johanna

ADRES op 12 Sep 1612
Boekenderhof, Boekend

Bron: De oudste vermelding is de reeds in het artikel genoemde 'Henken vanBoychout' uit 1369.

Hoofdbewoner: Margareta Lemmen**Huis: 15**

Naam: LEMMEN, Margareta (ID= 476)

- Bron: Genoemd in (8); in (9) niet, wel de boerderij de Baesdonck, waarvan zij mede-eigenaresse was. Of zij daar ook woonde is onzeker.
 (18) nr 111: die Baesdunck 16 gl min 2 st.

ADRES op 12 Sep 1612
de Baesdonck?, Boekend

Hoofdbewoner: Adolph Schenck, heer van Boerlo

Huis: 16

Naam: SCHENCK, Adolph (ID= 477)
Overl.: ca. 1629

Vader: SCHENCK vanNIJDEGGEN, Joannes (ID= 887)

Bron: (19-3) De halfman van Jonker Adolph heet Jannen; ook van Drijsken, waarschijnlijk een andere pachter, betaalt hij het beestengeld. Jonker Schenck heette, vlg Verzijl (Msg 1934, blz 910), Joannes Adolphus en hij overleed in 1629. In de nabijheid van het kasteel Boerlo lag de boerderij Nieuw Boerlo.
(20) Arnold, de zoon van Adolph Schenck, noemt in 1627 Peter als zijn pachter.

Echtg.: vanKEVERBERGH, Cornelia (ID= 733)

Vader: vanKEVERBERG, Caspar (ID= 885)
Moeder: vanDRIPT, Agnes (ID= 886)

Bron: Zij was een dochter van Caspar van Keeverberg en Agnes van Dript (E. Rosenkrantz, Maasgouw, 21 [1899], blz 16).

M/V	KINDEREN	DOOP	#KIND	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. M	SCHENCK, Arnoldus (ID= 888; Ouder ID= 733)		6		(Echtg. ID= 897) NN, Anna
2. M	SCHENCK, Hildebrandus (ID= 734; Ouder ID= 733)	6 Feb 1600 Blerick			
3. V	SCHENCK, Aleydis (ID= 735; Ouder ID= 733)	28 Mar 1604 Blerick			
4. M	SCHENCK, Theodorus (ID= 736; Ouder ID= 733)	21 Nov 1606 Blerick			
5. V	SCHENCK, Catharina (ID= 737; Ouder ID= 733)	13 Mei 1609 Blerick			

ADRES vanaf 1577
kasteel Boerlo, Boekend

Bron: 14e eeuwse vermeldingen van Boerlo dateren uit 1369, 1379 en 1397.

Hoofdbewoner: Godefridus Verbaesdonck

Huis 17

Naam: VERBAESDONCK, Godefridus (ID= 491)

Vader: VERBAESDONCK, Wilhelmus (ID= 502)

Bron: Goert woont ws reeds in 1610 op de Baesdonck.
(8) Jonker Buegel en Gritgen Lemmen waren in 1612 eigenaars van de Baesdonck.
(11) Zijn vrouw wordt in 1623 als dpget 'Johanna Verbaesdonck, uxor Godefridi, coloni op de Baesdonck' genoemd. Goert was dus de pachter.
(19) 1627, rekening van karrediensten: 'aen Gatt Verbasdung betaalt 23 gl 10 st'.

Echtg.: VERMASEN, Johanna (ID= 493)
Geh.: 28 Oct 1604 Te: Blerick

Bron: (11) Zij is in 1610 dpget: Johanna Verbaesdonck, uxor Godefridi. Zij hertrouwt ws met Leonardus Verboickhorst (ID 267).

Echtg.: STEVENS, Elysabeth (ID= 492)
Geh.: 1601? Te: Bree?

Bron: (11) Uit de huwelijksacte van Wilhelmus Verbaesdonck in 1623 blijkt, dat deze zoon van Godefridus van onwettige geboorte was. Als zijn moeder wordt een Elysabeth genoemd. Vermoedelijk is zij identiek met Elysabeth Stevens en dus in 1600 (nog) niet met Goert Verbaesdonck getrouwd.

M/V	KINDEREN	DOOP	#KIND	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. M	VERBAESDONCK, Wilhelmus (ID= 494; Ouder ID= 492)	17 Jul 1600 Blerick	2		6 Oct 1623 (Echtg. ID= 792) BOUTEN, Aleydis

2. V	VERBAESDONCK, Margareta (ID= 496; Ouder ID= 493)	7 Aug 1605 Blerick	voor 1624 Blerick
3. V	VERBAESDONCK, Joanna (ID= 498; Ouder ID= 493)	8 Aug 1610 Blerick	
4. M	VERBAESDONCK, Wilhelmus (ID= 499; Ouder ID= 493)	29 Sep 1613 Blerick	29 Jun 1636 (Echtg. ID= 371) vanDAEL, Margareta
5. M	VERBAESDONCK, Petrus (ID= 500; Ouder ID= 493)	9 Aug 1615 Blerick	
6. M	VERBAESDONCK, Henricus (ID= 501; Ouder ID= 493)	1 Jul 1618 Blerick	3 Mei 1643 (Echtg. ID= 1129) vanHOVE, Elysbeth
7. V	VERBAESDONCK, Ida (ID= 495; Ouder ID= 493)	21 Aug 1621 Blerick	
8. V	VERBAESDONCK, Margareta (ID= 497; Ouder ID= 493)	17 Mar 1624 Blerick	

ADRES op 5 Nov 1623
de Baesdonck, Boekend

Bron: Relatie met het riddermatig Huis Baersdonck te Grubbenvorst niet bekend. De boerderij te Blerick wordt voor het eerst in een acte van de kerkmeesters aldaar van 2.5.1438 genoemd (RA Gelderland, Archief Rekenkamer, inv. nr 1104).

Hoofdbewoner: Henricus Nelis

Huis: 18

Naam: NELIS, Henricus (ID= 628)

Bron: (18) nr 90: Henrick Nijles 14 1/2 st. Gezien de plaats van deze post woonde Henrick in de buurt van Mulkenshof.

Echtg.: NN, Mechtildis (ID= 629)

M/V	KINDEREN	DOOP	OVERLEDEN	HUWELIJK
1. M	NELIS, Leonardus (ID= 630; Ouder ID= 629)	21 Dec 1603 Blerick		
2. M	NELIS, Henricus (ID= 632; Ouder ID= 629)	28 Aug 1605 Blerick		9 Feb 1641 (Echtg. ID= 825) vanGEUTERLO, Maria
3. V	NELIS (NIJLIS), NN (ID= 631; Ouder ID= 629)	1 Mei 1611 Blerick		

ADRES in 1610
bij Mulkens, Boekend

(Wordt vervolgd.)

Een kruitexplosie te Namen op 30 oktober 1790

L. I. Gubbels

Alvorens nader in te gaan op deze verschrikkelijke gebeurtenis is het wellicht goed om enige voorinformatie te geven voor wat betreft de betrokkenheid van mijn familie bij dit drama.

Mijn voorvader van moederszijde, Theodorus Pieters, huwde op 1 december 1811 te Maastricht met Maria Johanna Perree.

In de huwelijksbijlagen lezen we o.a. dat de ouders van Theodorus (Noel- en Maria Catharina Belaire), alsmede zijn grootouders van moederszijde (Guillaume Belaire en Angelic Bourgeaux) omgekomen zijn bij een kruitexplosie welke in de stad Namen in 1791 of 1792 plaatsvond (het juiste jaartal wist men blijkbaar niet). Voorts dat deze voorouders niet waren opgenomen in de overlijdensregisters. Waarschijnlijk, omdat aanvankelijk niet alle slachtoffers van deze explosie bekend waren (identificatieplicht?). Ook de beroepen der verongelukte voorouders worden in deze bijlagen genoemd. De vader van Theodorus was luitenant bij de genie in Hollandse dienst. De grootouders waren schippers.

Het behoeft mijns inziens geen betoog dat bovenstaande gegevens de uitgangspunten vormden voor een onderzoek naar meer details over deze ramp, die voor mijn familie zo'n fatale gevolgen had.

Zoals reeds aangehaald kon Theodorus de overlijdens van zijn ouders en grootouders niet aantonen door het overleggen van uittreksels uit de parochieregisters van Namen. Hiertoe werd op 23 november 1811 door de kantonrechter Hubert Heckelers te Maastricht een akte opgesteld waarin genoemde redenen bekrachtigd werden. Zeven getuigen bevestigden en ondertekenden deze akte.

Tenslotte moet nog opgemerkt worden dat het niet uitgesloten is dat meerdere familieleden verongelukt zijn bij dit drama. Zij zijn, evenals zovele ongelukkigen die dag, letterlijk in het niets verdwenen zonder enig spoor achter te laten.

In tegenstelling tot wat ons de akte van rechter Hubert Heckelers toont, vond de ramp niet in 1791 of 1792 plaats, maar op 30 oktober 1790. Het nu volgende verhaal is een reconstructie uit de gegevens welke uit het Staatsarchief van

Namen en het Kriegsarchiv te Wenen afkomstig zijn. Het Kriegsarchiv te Wenen, omdat op het moment van de explosie Oostenrijkse soldaten het bevel voerden in de stad.

30 Oktober 1790 viel op een zaterdag. Het was marktdag in de stad. De markt in Namen was vanouds een druk bezochte markt. Dat kwam voornamelijk door het feit dat de stad zo gunstig gelegen was. De Maas en Sambre die hier samenvloeien vormden immers goede aan- en afvoermogelijkheden. Menige schipper verdiende zijn brood met het transporteren van goederen over deze rivieren. Vele boeren uit de omgeving trachtten hier hun produkten aan de man te brengen. Ook was er een levendige handel in vee.

Niet ver verwijderd van de markt lagen de kazernekwartieren der Oostenrijkse regimenten Vierzet en Württemberg.

Bij deze kazernes behoorde ook de "oude Hollandse, of ook wel Lutherse kerk", zoals deze in de volksmond genoemd werd. Sinds de aftocht der Hollanders in 1782 was deze kerk, voor wat betreft kerkelijke diensten, in onbruik geraakt. De Oostenrijkers gebruikten het gebouw sinds enkele jaren als kruitmagazijn. Ook werden er de zogenaamde cartouches gevuld met kruit. Dat vullen gebeurde met de hand. Op 30 oktober waren er ongeveer twee honderd mensen mee bezig. Om half elf 's morgens werd de stad plotseling opgeschrikt door een geweldige explosie, gevolgd door een enorme hete luchtverplaatsing. Het kruitmagazijn was in de lucht gevlogen! Het dak van de kerk verhief zich meer dan 30 meter in de lucht en de vuurzee had een hoogte van minstens 100 meter. De naastliggende kazernegebouwen en ook verschillende andere gebouwen en vele huizen stortten in. Tot ver in de omtrek werden gebouwen en huizen beschadigd door rondvliegende brokstukken.

Maar dit alles woog niet op tegen het menselijke drama dat zich in die ene fatale seconde voltrok en waarvan de gevolgen in de meeste gevallen nog jaren zouden nawerken.

Van de circa twee honderd mensen die op dat moment in het kruitmagazijn werkzaam waren overleefde niemand de ramp. Verkoolden resten onder het puin vormden de stille getuigen van hun vreselijke lot.

In de ingestorte kazernes verbleven zestig kanonnières. Hier van werden er vier en veertig gedood.

Op een nabij gelegen wal, waarop ongeveer vijftig kinderen speelden, sloeg de explosie op een gruwelijke manier toe. Deze kinderen werden allen op een afschuwelijke wijze gedood.

Een ooggetuige direct na de ramp: "Men vond er niets dan armpjes en beentjes." Vele ledematen van deze kinderen werden teruggevonden op tientallen meters verwijderd van deze speelplaats.

Vele marktbezoekers verloren eveneens het leven. De meesten waren onherkenbaar verminkt.

Door het grote aantal "vreemden" op de markt en omgeving kon het aantal doden slechts bij grove benadering geschat worden. Deze schattingen liepen uiteen van drie tot vier honderd doden.

Het aantal gewonden was ook zeer hoog. Men sprak van twee honderd mensen die het inferno min of meer hadden overleefd. De aard van de verwondingen was in het algemeen hetzelfde namelijk brandwonden en verbrijzelde ledematen.

De chaos en paniek die er ontstonden direct na de explosie moeten enorm geweest zijn. Een ooggetuige vertelde: "Het was vreselijk om aan te zien. Armen en benen lagen in het rond. Huilende vrouwen zochten hun kinderen en echtgenoten tussen het puin. De gewonden die aan de dood ontsnapt waren sleepten zich voort naar het nabijgelegen hospitaal terwijl zij hun bloed verloren op de straten. De soldaten

vluchtten uit de kazernes, al dan niet gewond. Van verschillende officieren was de buik open gereten. Zij die dit gezien hebben konden alleen maar huilen en waren sprakeloos." Al gauw werden de Garde Nationale en dragonders ingezet om de orde te handhaven en plunderingen te voorkomen. De berging en zeker de identificatie der slachtoffers was een vreselijke en hopeloze zaak. Vele nabestaanden zochten nog dagen lang, meestal tevergeefs, in het puin naar omgekomen familieleden. De resultaten der identificaties zijn niet meer te achterhalen. Dit, omdat het archief tijdens de oorlog van 1914-18 veel brandschade heeft opgelopen en vele registers zich in een zeer slechte toestand bevinden. Een lijst, verstrekt door de pastoors van verschillende parochies, spreekt van vijf en negentig doden, als volgt verdeeld: St. Michiel 28, St. Jean l'Evangelist 17, St. Loup 8 en St. Jean Baptist 22. In de laatste parochie werd Theodorus in 1786 geboren. Totaal onbekend is het resultaat der identificaties van de "vreemde" marktbezoekers, mensen dus afkomstig van buiten de stad. Vast staat echter dat vele tientallen doden onherkenbaar waren en derhalve niet in de overlijdensregisters werden opgenomen. Vanwege het feit dat vele slachtoffers kostwinners waren van zeer arme gezinnen, raakte hierdoor een groot gedeelte der nabestaanden letterlijk aan de bedelstaf. Zij bleven achter zonder inkomen of enige bijstand.

De particuliere hulpverlening, in de vorm van geldinzamelingen kwam slechts zeer langzaam op gang. Pastoors stuurden lijsten met namen der ergst getroffen en naar de Staten, teneinde iets te bereiken voor hun parochianen. Ook werden er lijsten met schadeclaims naar Brussel gestuurd, doch deze liepen veelal vast in de ambtelijke molens.

Het moet gezegd worden dat het "Rampenplan" van de stad zeer traag verliep in nog in "volle" gang was toen vier jaar later, in 1794, het Franse leger de stad binnentrok.

Vele mensen leefden toen reeds jaren in erbarmelijke omstandigheden, vooral toen de eerste emoties voorbij waren en hierdoor de particuliere steun verwaterde.

De Fransen vestigden er een nieuw bestuur en hadden blijkbaar geen boodschap aan een erfenis uit 1790, zodat er geen verdere acties meer ondernomen werden om het lot der slachtoffers enigszins te verlichten. Hierdoor sleepten de gevolgen van dit drama zich voor velen voort tot aan hun dood.

Hiermee dit relaas afsluitende wil ik nog de oorzaak vermelden van deze explosie. Uit het onderzoek bleek dat de arbeiders gedurende het werk in het kruitmagazijn rookten . . . ! De oorzaak moest derhalve aan "onzorgvuldigheid" toegeschreven worden!

BRONNEN

1. Archives de l'Etat à Namur (A.E.N.), Fonds de Stassart-Maillen no. 665
2. A.E.N., no. 225
3. A.E.N., ville de Namur, premier section, no. 100
4. A.E.N., no. 43
5. A.E.N., no. 245
6. A.E.N., Registers de la paroisse Notre Dame, no. 32
7. A.E.N., Registers de la paroisse Saint Loup, no. 17
8. A.E.N., Registers de la paroisse Saint Jean l'Evangeliste, no. 10
9. Staatsarchiv - Kriegsarchiv Wien, Akt Hofkriegsrat 1790, 44-513
10. Stadsarchief Maastricht, huwelijksbijlagen 1811, no. 116
11. Rijksarchief in Limburg, Maastricht, Nieuwe Rechterlijke Archieven, no. 2143
12. Bibliotheek van de Société Archeologique de Namur, no. 1127

In de 15de en de eerste helft van de 16de eeuw -de periode die in deze kwartierstaat behandeld wordt- leefden in en rond het Land van Valkenburg een aantal geslachten die tot de lage adel gerekend worden.

De Cortenbach, de Tzievel, Dobbelsteijn, de Masche-reel, Retersbeek, van Hulsberg, Ghoor, Ter Straten, van Ubachberg, Schaesberg, Hoen, Grijn, van Strijthagen, enz.

Zij waren bekend en vermaagschapt met elkaar door onderlinge huwelijken. Menig jonker had onbekommerd enige bastaarden. Vooral door erfenissen bezaten zij leengoederen over het gehele gebied verspreid. Ze werden veelal genoemd naar hun belangrijkste bezitting. Met vaak de toevoeging "anders genaamd" gevolgd door de naam van een andere bezitting. Soms lieten ze de oude naam vervallen.

In Aken, in Maastricht en elders bekleedden zij vanouds functies.

Van hun zonen werden velen lid van de Duitse Orde der Balie Biesen. Van hun dochters traden velen in nabijgelegen adellijke kloosters, met name het Norbertinesenklooster te Sint Gerlach in.

Over de Van Strijthagen werd eerder gepubliceerd.¹ Maar reeds Quix verzuchtte in 1841 dat de verschillende takken van dit geslacht moeilijk uit elkaar te houden waren.

De tak van de Strijthagen waartoe Willem behoorde verhief onder meer de volgende lenen of delen ervan.

Het huis Strijthagen te Schaesberg bij de grens met Kerkrade. Met hoeven en (latere) molen als Wickrader lenen verheven te Valkenburg. In 1386 door Johan Kerissoen Judenkop verheven. Omstreeks 1490 in handen van Michiel, halfbroer van Willem van Strijthagen.

Het huis den Eijckholt onder Heerlen nabij Terworm gelegen. Met de molen een Keur-Keuls leen en te Heerlen verheven. Door aankoop van de erfgenamen kwam het in handen van Johan van Ubach. In 1509 door erfdeling toegevallen aan zijn kleinzoon Willem van Strijthagen.

De Strijthagerhof met molen te Welten. Als Wickraderleen verheven te Valkenburg. Reeds in 1386 leen van de familie van Strijthagen-Oersveld. In 1537 voor een gedeelte verheven door Werner, broer van Willem van Strijthagen.

1 Willem van Strijthagen

Willem werd waarschijnlijk te of nabij Heerlen geboren en woonde te Valkenburg. Hij huwde, huwelijksvoorwaarden 16 november 1510, met Elisabeth, dochter van Andries van Palant.

Deze Andries van Palant werd in 1486 poorter van Maastricht "in het snieder ambacht". Hij was gehuwd met Lisbeth van Oirsbeeck.²

In 1503 werd Andries van Palant schout van de proosdijhof en dingbank van Meerssen genoemd.³

Dries was een natuurlijke zoon van Dirk van Palant.

Dirk, heer van Wittem, was in 1467 drost van Valkenburg en woonde als kastelein op het kasteel. Eerder was hij schout van Brabantse zijde te Maastricht.⁴

Willem van Strijthagen trad vanaf 1514 als stadhouder der lenen en voogd van Land van Valkenburg op. Nog op 1 maart 1543 werd hij stadhouder genoemd.⁵ Maar ook zijn zoon Johan van Strijthagen trad sinds 1524 meer-malen als stadhouder op.

Elisabeth van Palant stierf reeds op 12 april 1512.⁶

16 november 1510 . . . (Dries) van Palant "in naam ind van wegen Lijsbeth van Palant sijne eeliger dochter als toecomende bruijt" en Peter van Oirsbeck waren getuigen van bruids zijde. De toekomstige bruidegom Willem van Strijthagen werd vergezeld door Gerard van Strijthagen, bouwmeester (der Duitse Orde) en Wernher van Strijthagen.

Willem bracht in het huwelijk tweehonderd gulden, land en vele vaten rogge als jaarlijkse pacht. Dries van Palant gaf zijn dochter mee vijfhonderd gulden en het bruidspaar zal "van huijsraed tso redelicheijt mit deijlen als sij te huijse vaeren sullen . . . ind hijlix vurwarden sijnt gemact ind gesloten in den woenhuijs Andries van Palant gelegen in der stadt . . ."⁷

3 februari 1514 "Dierick van Gemert als man ende mombler Kathrijn van Oirsbeeck, zjonne eeleger huisffrouw; Peter van Oirsbeeck sittende in zjinen gantzen eestoel mit Marijen van Strabach zjinen eeliger huisffrouw; end Dries van Palant mede namens ende vanwege Dries sijne soon end Jans van Strijthagen zjinen dochter son"⁸

10 februari 1514 "Ich Wilhelm van Streijthaeghen stadholder . . ." 1530 "Ich Wilhelm van Strijdthaegen ter tijt stadholder end Leenheere der Man Leenguedere der Hoichheit end Heerlickheit van Valckenborch, voor mijr Henrick Koix end Johan Koix als mannen van Leen . . ."⁹

14 juni 1531 . . . "Wilhelm van Strijthagen, voogd van het Land van Valkenburg, Werner van Strijthagen en Werner Huijn van Amstenrade oorkonden dat de landkommandeur van de Balie Biesen . . ."

5 februari 1532 "Willem van Strijethaghen, leenheer en de schepenen van Meerssen oorkonden . . ."¹⁰

Door Wilhelmus de Strijthagen, "advocatum de Valkenbergh" werd in 1523 Goswinus Steithagen (Goissen van Strijthagen), priester van het bisdom Luik, aangesteld als rector van het St. Nicolaas altaar van de kerk van Heerlen.¹¹

Willem bezat dus het recht van vergeving van het altaar van St. Nicolaas in de kerk van Heerlen. Ook zijn zoon Johan bezat later dit recht. Dit werd vermeld in zijn huwelijkscontract van 1535.

Er behoorden onder meer toe dat de beneficiant de verplichting had tot het lezen van drie Missen per week op het huis Eijckholt.

Kind van Willem en Elisabeth van Palant:¹²

a JOHAN zie nr. 1a

Natuurlijke kinderen van Willem:

b MARGARETHA zie nr. 1b

c MARIA zie nr. 1c

d CATHARINA zie nr. 1d

1a JOHAN

Johan huwde omstreeks 1530 met Sophia van Cortenbach, dochter van Lodewijk van Cortenbach en Catharina van Ellerborn.

Johan hertrouwde in 1535 met Maria van Ghoir. Zij werd in 1519 geboren als dochter van Johan van Ghoir, erfvoogd en heer van Eijs en Anna Scheiffart de Merode. Johan was Heer van Oud-Valkenburg, van Eijs, Clermont en Schin op Geul, drost van Kerpen en Leijmershem, Heer van Eijckholt en ten Driesch.

Op 14 oktober 1544 werd hij op eigen verzoek wegens ziekte van het stadhouderschap ontheven. Maar in 1549 en 1522 functioneerde hij weer als stadhouder.

Johan verhuisde in 1537 het riddergoed Eijckholt.¹³ In hetzelfde jaar de hof van Overstrijthagen. "Na sijne aflijvigheid" op 5 september 1559 door Jan van Amsterrade verheven.¹⁴ Op 28 juli 1540 verhuisde Johan van Strijthagen, heer te Eijs, na de dood van Salewijn (Salvius) Scheiffart van Merode, de heerlijkheid Limbricht. Verder bezat hij Oud-Valkenburg, Schin op Geul en verhuisde in 1550 het leen Kleine Plaets of Strijthagenleen te Sibbe.¹⁵

Johan stierf 8 januari 1560.

17 april 1524 Johan Koex, gemachtigde van Johan van Strijthagen, stadhouder van de heerlijkheid Valkenburg, . . .¹⁶

Het huwelijkscontract van 29 augustus 1535 werd gesloten tussen "den veste und froeme Johan van Strijthagen, stathouder en voeght des lants van Valkenborch en Jouffrouw Marije van Ghoijr, ehelike dochter Johans van Ghoijr seliger"

Johan bracht ten huwelijk o.m. de hof te Eijckholt onder Heerlen, inkomsten uit de Overstehoeve te Vleeck, aanspraak op de successie van Andries van Palant op de hof te Vuert onder Voerendaal, de hof van Tzijevelen onder Amby. Maria bracht mee "huijs mijtten hoeve, hoecheijt ende Herlicheijt van Eijs".

Getuigen van zijn kant waren Gerard van Strijthagen, landcommandeur der Balie Biessen, Arnold Huyn van Amsterrade, Wynant van Breydele, ridder Duitse orde. Andries van Palant de jonge en Hendrik Koex van Valkenburg.¹⁷

1537 "Het leen ten Lichten, gehoorende in de hoff Eijckent ofte Eijckholt onder Heerle gelegen, sijnde soo Cuelsch als Wickraets leen zestien bunder verheven door Jan van Strijthagen"

Johann von Strijthagen, Herr zu Clairmont, hatte Lehenguter in dieser Bank, von dener er jährlich 60 Mudde und 1 Fasz Spelz, und von seinen Hof in Rijmersthal 50 Mudde Spelz geben muszte.¹⁸

14 oktober 1544". . . beminde Jan van Strijthagen, vooght onz lants van Valckenburg . . . heeft te kennen doen geven dat hem nijet wel mogelijk te zijne voirs officie van stadhouderschap personel te bedienen"¹⁹

31 juni 1549 "hebben joncker Johan van Streithagen, stadhouder en voecht des lants van Valkenborch en her Andries van Palant onze mede schepen . . ." Het ging over de erfenis van Andries van Palant de oude en diens echtgenote, beiden overleden.

10 januari 1552 "Ich Johan van Strijthagen, stadthelder ende leenheere der Manleengoederen der hoecheijt ende heerlicheijt van Valckenborch . . ."²⁰

Uit een lijst van subsidies opgebracht in 1546 door leenbezitters van Valkenburg blijkt dat Johan van Strijthagen welvarend was. Hij betaalde 303 gulden, het hoogste bedrag. Gerard van Strijthagen betaalde slechts 38 gulden en 13 stuiver. Johan bracht voor de bouw van het kasteel Genhoes te Oud-Valkenburg 46000 gulden op.²¹ Johan wordt vaak vermeld in de charters van de Heerlijkheid Eijs. En zijn schoonzonen in 1575 en 1609. Het charter nr. 38 is met 1520 foutief gedateerd. Het zal 1540 moeten zijn.²²

Kinderen van Johan en Sophia van Cortenbach:

1a1 Anna, gehuwd met Diederick van Strabach.

1a2 Catharina, gehuwd met Diederick van Eijnatten.

Kinderen van Johan en Maria van Ghoir:

1a3 Johan, gehuwd met Eva van Eijs, genant Beusdael.

1a4 Maria, gehuwd met Nicolaas van Breijl.

hertrouwd met Melchior van Tzevel.

1a5 Anna, gehuwd met Werner Huyn van Amsterrade.

1a6 Wilhelmina, gehuwd met Willem van Nesselrode.

hertrouwd met Hendrik Dobbelsteijn.

hertrouwd met Hendrik van Segraedt tot Kerckhem.

Meer bijzonderheden betreffende Johan en zijn kinderen in.²³

1b MARGARETHA

Margaretha en Maria nr. 1c werden 17 december 1518 gewettigd door Petrus Tulleman, kanunnik van de St. Servaaskerk te Maastricht. Op verzoek van Wilhelm van Strijthagen, voogd van Valkenburg. Peter Tulleman had als palatijns graaf het recht bastaarden te wettigen.

Willems twee natuurlijke dochters Margaretha en Maria waren voornemens hun leven aan God in een klooster te wijden doch zagen in de vlek hunner geboorte een belemmering voor de uitvoering van hun wensen.

Getuigen waren Andreas van Palant en Gijsbert van Neerbeek. De broers van Peter, met name Herman, Martin en Johan Tullemans, werden vermeld.²⁴

Dochter Catharina nr. 1d werd niet genoemd. De gewenste uitwerking had de wettiging blijkbaar niet. Margaretha kwam als werkzuster in het klooster van St. Gerlach. In het necrologium werd ze als volgt vermeld:

8 augustus Margaretha Streithagen, convers, zuster van Catharina van Streithagen.²⁵

1c MARIA

Van Maria vernemen we na de wettiging niets meer.

1d CATHARINA

Kathrijnen huwde in 1533 met Johan Penris. Deze was afkomstig uit Beek. Jan was stadhouder van het leenhof van Eijs. Hij werd ook Penders, Goettens of Guetens

genoemd. Jan leefde nog in 1574.

Op zondag voor Sint Valentijnsdag (9 februari) 1533 werd het huwelijkscontract gesloten "tusschen Jan Penre van Beijck Gordt Penres soen alss toekomen brudegom end Kathrijnen van Strijthaghen natuerliche dochter joncker Wijlhems van Strijthaghen alss toekomen bruijt" Goerdt beloofde zijn zoon te schenken anderhalve bunder land gelegen te Beek, één bed met toebehoren en een koe. Wilhelm beloofde aan zijn dochter na het huwelijk in de "kijrcken volbracht en de als der bijslaepe gedaen is" te geven o.m. zeshonderd gulden en een koe. Als vrienden van Jan waren getuigen Heijnrik en Johan Koix. Van bruidszijde waren getuigen Willem en Johan van Strijthaghen. Met opschrift: huwelijkscontract van Jan Penre "scholtis tho Eijss"²⁶

1564 pachter van de tienden te Beek "Johan Pennaerts of Jan Goetens"

27 januari 1574 "thoent ende claegt Thijs Tomas als mobar Jan Pen(ris), scholtis tot Eijss . . ."²⁷

Kinderen van Jan Penris en Catharina:

1d1 Goetgen

1d2 Willem

1d3 Sibilla (Beel), gehuwd met Petrus Banens.

1d4 dochter, gehuwd met Marten Nuchelmans.

Meer bijzonderheden betreffende met name Sibilla nr. 1d3 in.²⁸

2/3 Johan van Strijthagen huwde met juffrouw van Ubachsberg

Johan was weduwnaar van Johanna van Lieck. Juffrouw van Ubachsberg was weduwe van jonker Grijn (Grein). Jan van Strijthagen was als lid van de ridderschap van het land van Valkenberg getuige in 1471 in het proces van Heerlen tegen Hoensbroek. Hij woonde toen in de bank van Heerlen.²⁹

Hij zou in het bezit zijn geweest van de Strijthagenhof te Welten en op 18 augustus 1466 beleend zijn met een deel van Strijthaghen, namelijk het Henken Cropsgoed en het Palmengoed van den Hove.³⁰

Johan Judenkop van Strijthaghen verhiel in 1476 de hof Terworm.

Mogelijk overleed hij niet lang daarna. Immers reeds op 29 maart 1478 werd Terworm verheven door Gerard van Strithagen.³¹

Johan van Strijthaghen was, samen met Johan van ghen Ubachsberge nr. 6, in 1469 onder de scheidslieden in een erfkwestie.³² Johan van Strijthaghen was in 1476 leenman van de heerlijkheid Rimburch.

Johanna was een dochter van Martin van Lieck van Overlieck. Deze was gehuwd met een zuster van Dietrich van Havert, Duits Order commandeur.

Martins kinderen waren: Eva, gehuwd met Gerard van Strijthaghen nr. 4; Dirk, gehuwd in 1450 met Mechtildis van Pollart; Johanna, gehuwd met Johan van Strijthaghen nr. 2. De gezusters huwden dus vader en zoon! Johan werd in 1452 beleend met tweederde deel van de hof te Lieck als momber van zijn en zijn vaders huisvrouwen, de zusters van Dirk van Lieck.³³ Mertijn van Lieck werd in 1429 bezitter van de Hof te

Muschenbroeke. Muschenbroeke, nu Muschemig onder Heerlen, was een Keur-Keuls leen. In 1486 bezat Dirk van Lieck Martins zoon de hoeve.³⁴

Merten van Leeck had ook de hoeve Cleijn-Breijden-raedt gelegen onder Schinnen in leen. Deze kwam later aan Gerard van Strijthaghen nr. 2b.

1476 "up sijnt Mijcheils Dach des hilgen Engels Ich Stheven von Moelenbaeche genant van Breidloe, tzer Tzijt stadholder der Leijnman der Herrlicheit van Rimborgh ind Johan Judencop van Strijthaghen, leijnman . . ."³⁵

1492 "Op mandach nejst nae Sint Andries dach" werd Michael nr. 2a als zoon vermeld van Johan van Strijthaghen ende Johanna van Leecke des voirs Johan ierste eelige huisfr . . ."³⁶

"Merten van Leick is man van den hoeve tot Moessenbroeck mit einer molenstait"

14 december 1536 ontving Johan van Strijthaghen in leen, de Heer Gerardt van Strithagen heeft overgeschreven en ingebracht door zijn eed dat hij te leen heeft aan de Heren van Schinnen de hof van Cleijn-Breijenraedt, Landcommandeur tot de Biessen ook vroeger aan de Heren van Schinnen ontvangen had en Merten van Leeck placht toe te behoren.³⁷

Kinderen van Johan en Johanna van Lieck:

a MICHAEL zie nr. 2a

b GERARD zie nr. 2b

Kinderen van Johan en juffrouw van Ubachsberg:

c GODART zie nr. 2c

d WERNER zie nr. 2d

e WILLEM zie nr. 2e

f MARIA zie nr. 2f

g MARGARETHA zie nr. 2g

2a MICHAEL

Michael Joedencop van Strijthaghen kwam reeds op 9 april 1481 voor als getuige.³⁸ Hij huwde in 1491 met Margaretha, dochter van Johan van Hulsberg genant Schaloen en Elsbeth van Wevorden. Daarbij werd Gerard, lid der Duitse Orde, uitdrukkelijk als zijn broer vermeld.

Michiel had Strijthaghen en Dentgenbach in leen. Hij gaf jaarlijks twee vaten rogge aan het St. Anna altaar in de kerk van Heerlen. Strijthaghen hoorde toentertijd onder de parochie Heerlen. Michiel stierf tussen juli 1506 en september 1510.

Op 26 juli 1491 werd het huwelijkscontract gesloten tussen Michael Juedencopp van Strijthaghen en Margaretha van Hulsberch, dochter van Johan van Hulsberch genaamd Schaluijn. Getuige hierbij waren van de kant van de bruidegom: zijn broer Gerard van Streithagen, van de Duitse orde; Marten Judenkop van Streithagen, van de Duitse orde; Johan van Reusenberch, heer in Setterich; Daem van Rurich; Steven van Moelenbach genant Breijdloe; Willem Judenkop van Streithagen.³⁹

Op 26 juli 1503 "dese twee erffvaes roggen hait Joncker Michael van Strijthaghen erffelichen overgewesen zo St. Annen altaar zo Heerle"⁴⁰

Op 16 juli 1506 werd ene Strijthagen genoemd in verband met de hoeve Denchenbach. Het zal Michael betreffen want op 8 maart 1514 verklaarde Daem van Harff dat hij Michael van Streithagen zaliger (indertijd) de hoeve overgedragen had.⁴¹

Kinderen van Michiel en Margaretha van Hulsberg:

2a1 Anna

Anna huwde in 1510 met Joris van Schaesberg. Joris hertrouwde, huwelijkscontract op 29 juli 1540, met Merriijn Bonijssdell.⁴² Hij stierf in 1562.

Joris erfde na de dood van Michael van Streithagen, zijn schoonvader, het huis Isenbruch bij Havert.

Op 24 september 1510 werd het huwelijksverdrag gesloten tussen Joris van Schaesbergh, wettige zoon van Willem van Schaesberg en Christina van Holzkirchen zaliger en Anna van Strithagen, wettige dochter van Michael van Streithagen zaliger en Margaretha van Hulsberg genaamd van Schalujjn. Anna bracht in het huwelijk honderd Trichter malder rogge plus twintig malder haver jaarlijks. Getuigen van bruidszijde waren o.a. Gerard van Strijthagen, bouwheer van de Duitse Orde te Biessen; Werner en Willem van Strijthagen, gebroeders; Willem van Strijthagen genaamd Uersfelt. In 1519 verklaarden de mondig geworden Johan van Streithagen nr. 2a2 en Johan van Ymssenraede als gemaal van de mondig geworden Maria van Streithagen nr.2a3 hun inwilliging achteraf.⁴³

Meer bijzonderheden betreffende Anna en haar kinderen in⁴⁴.

2a2 Johannes

Jan woonde op Strijthagen dat hij in 1510 had toegewezen gekregen. Het kasteel werd reeds in 1537 door zijn neef Willem van Schaesberg verheven. Johan bleef leendrager van de hoeve Overst-Strijthagen. Deze hoeve, later Overste hof genaamd, ligt in de nabijheid van Strijthagen.

Na de dood van zijn oom Gerard de landcommandeur in 1536 viel hem Klein Breijenrade toe. Jan stierf kinderloos in 1554. Na zijn dood erfden de kinderen van Joris en Anna van Strijthagen nr. 2a1 huis en hof Strijthagen en de hof Kleijn Breijenrade. Bij een latere verdeling kwamen deze, benevens de hoeve Dentgenbach, aan hun zoon Willem. Deze noemde zich voortaan van Schaesberg-Strijthagen.⁴⁵ De Overste hof ging naar Johan van Imsterade.

10 januari 1552 "Ich Johan van Strijthaegen stadthelder ende Lehnheir der manleenguederen der hoecheijt ende heerlijchheijt van Valkenborch ende voijr Joncker Huijn van Amstenrade ende Jan van Strijthagen tot Strijthagen wonende mannen van leene. . ."⁴⁶

2a3 Maria

Maria huwde, huwelijkscontract op 12 april 1514, met Jan van Imsterade, zoon van Johan en Guda van Kestelt.⁴⁷

Maria leefde nog in januari 1576.

15 november 1554 "Johan van Imsterraede, Herr zu Meijer, Gemahl Merry's Judenkop van Strijthagen und

seinen Neffen Johan und Wilhelm von Schaesborch" 1562 "Joncker Johan Emstenraede erffvought tzo Mheer, alt 70 jaer of daronrijnt. . ."⁴⁸

2a4 Aleijt

Aleijt werd zuster in het klooster Mariendael te Aken.

2a5 Johanna

Johanna werd zuster in het klooster Mariendael te Aken.

26 november 1515 werd te Aken een overeenkomst gesloten tussen Margaretha van Streithagen, priorin van het zusterklooster Mariendail te Aken enerzijds. En Margaretha van Schaloen, weduwe van Michael van Streithagen; Johan van Strijthagen, haar zoon; Joris Schaitzburch, gehuwd met Anna van Strijthagen; Johan van Empstenroide, gehuwd met Marie van Strijthagen en Margaretha van Strijthagen nog minderjarig anderzijds. Het erfdeel van Aleijt nr. 2a4 en Johanna nr. 2a5 werd geregeld.

Zij ontvangen jaarlijks tien goudgulden en na overlijden van hun moeder een eenmalige som van veertig goudgulden.⁴⁹

2a6 Margaret

Margaret was in november 1515 nog minderjarig.

2b GERARD

Gerard werd in 1509 en 1510 bouwmeester van de Balie Biezen genoemd. Hij restaureerde de kapel van de Orde te Maastricht. In 1513 was hij landcommandeur van de Duitse Orde.⁵⁰ Hij bezat als leen de hoeve Cleijn Breijenraedt te Schinnen.

Gerard stierf op 31 januari 1536.

Heer Gerard van Strijthagen, landcommandeur, hield ter leen de hof te Cleijnen Breijdenrae met vijf bunder land gelegen naast de hof van Groten Breijdenrae. "Der lantcommandeur haidt voerss leen in puren gijften opgedragen tot behoeff Johan van Strijthagen en haidt daerop vertegen erlich" Op 2 januari 1537 kwam de hoeve aan Wijnand van Breille, landcommandeur. Op 12 januari 1537 verzocht Jan van Emstenraede te Heerlen als momber van zijn huisvrouw de hoeve van Breijenrade te ontvangen.⁵¹

20 november 1521 "den Eerwerdigen Heren Gheraerd van Strithagen, landcommandeur.

Hier ligt begraven her Gerard van Strijthagen "Landcommandeur der Baleij te Biessen duijthordens ende reparator deser capelle die storf Anno XV en 36 den 31 januarij"⁵²

2c GODARD

Godard leefde nog in maart 1501.

2d WERNER

Werner huwde met Catharina Passarts. Waarschijnlijk verwierf hij toen het goed Tzeveren onder Amby dat eerder verheven werd door het geslacht Tzievel (Zijewel, Severen).

Werner was in 1520 schout van Heerlen. Hij verhieft in 1537, na de dood van zijn halfbroer Gerard, een deel van de Strijthagerhof, ook Vrouwenhof genoemd, in het dorp Welten onder Heerlen en bezat aldaar veel land.

In 1533 werd Werner poorter van Maastricht als lid van het lakenweversgilde. Hij had de Babantse nativiteit en verwierf huisbezit in de Nieuwstraat. Daar woonde hij in de poort van Strijthagen. In 1537/38 was Werner burge-meester van Maastricht.
Werner overleed voor 17 april 1546.

1520 "op Goensdach nae beloken Paessche heeft joncker Werner van Strijthagen, scholtis tot Herle en laeten des hoffs genoempt der frauwe hoff tot Welten. . ."53

9 augustus 1526" . . . vercocht aen Werner van Strijthagen ende Katrinen Passarts sijnre huisffrouwe een loesrente van vier trichter mudde rogge pacht"
". . . ende om den selve Werner ende Katrijne Parnolx ende honnen erven"

2 april 1527 ". . . Her Claes Daems end Arnt van Bunde hebben vertegen het huijs geheijten den Marienborch gelegen in de Nijnwestraet in behoef Lambrecht ende Emont Passars gebruederen en Werner van Strijthaegen als man en momber Katrijn Passart sijnre huijsffrouw end honnen erven . . ."54

15 oktober 1533 "Joncker Werner van Strithaegen is poorter worden in het gewantmeker ambacht"⁵⁵
9 augustus 1533 ". . . hebben de drie kijnder (Margriet, Ghijs en Barbe Bruwers, mede in naam van de onmondigen Anna en Katrijn) in recht van erve het halff huijs (in die Nijwestraet) aen voers Joncker Werner van Strijthagen, Katrijn sijnen huijsff. . ."56

Werner van Strijthagen verhief in 1537 een deel van de "Strijthagen Hoff te Welten met meulen".⁵⁷

Op 6 mei 1599 oorkonden stadhouder en leenmannen van Valkenburg dat Hendrik van Streithagen en zijn zuster Anne, kleinkinderen van Werner van Strijthagen en Catharina Passarts dertig bunder uit het goed van Tzeveren (Tzievel) te Ambij gelegen overdragen aan de sacristie van de Duitse orde te Maastricht in ruil voor de erfrente.⁵⁸

Kinderen van Werner en Catharina Passarts:
2d1 ? Johan

Johan van Strijthagen volgde Werner nr. 2d op in het bezit van meerdere stukken land te Welten. Maar hij werd nergens nadrukkelijk als zijn zoon genoemd.

"Crijn Ghijsen is laet van II buijnre lants zijn gelegen achter de Doem tussen erff behoert tot Heinrich van Nijtraede end Sijnt Mathijs altaer zu Herle, stoet op die gewandt in de Doem. Dit heeft Joncker Werner van Strijthagen gegolden betaelt en ontfangen" (Met latere toevoeging): "nu Jo Jans van Strijthagen"
Claes Olislegers bezat land achter de Doom tussen het erf van Jan Peeters en Gijssen ervan van eijssen. (Met toevoeging door andere hand): dit heeft joncker Werner nu Jo Johan van Strijthagen"⁵⁹

2d2 Gerard

Gerard huwde met Adriana van Merode. Adriana of Arente was een dochter van Johan van Merode en Ida Mohr von Wald.⁶⁰

De Strijthagenhof te Welten werd in 1551, na de dood van Werner, verheven door Gerard van Strijthagen.⁶¹ Zijn afstammeling jonker Otto Werner (Judenkopf) van Strijthagen Hendrikszoon viel in 1650 bij deling de Strijthagerhof toe. Hij was de laatste mannelijke bezitter van zijn geslacht. Zijn enig kind Johanna Maria werd erfdochter.⁶²

Gerard was aanvankelijk vaandrig en kapitein in het regiment van de graaf van Horn. Op 17 april 1546 compareerde hij met zijn moeder, weduwe van Werner van Strijthagen, en zijn zuster Mechteld voor schout en schepenen van Hees.⁶³

In 1560 was Gerard Luiks burgemeester en van 1565 tot 1577 Brabants hoogschout van Maastricht. Hij verhief het Strijthagenleen te Amby. En in 1556 de Geleenhof onder Heerlen.

Het Strijthagenleen tot Ambij, hoeve en landerijen, werd verheven door Gerart van Strijthagen, hoogschout der stad Maastricht "ende sijnde daarna het voorschreven leen vercregen" door de Duitse Orde en verheven.⁶⁴

1556 "Geret van Striethagen haijt ontfangen alsulcke leengoet des hoeffs van Geuell XXX buijnre nae dije doet van Werner sijnen vader; noch eijne leenguet tot Welten gelegen gelieck sijnen vader Wernher van Strijthagen daer uitgestorven"

1570 "Jan in de Lierp der alde soen een hoefwede binnen Welten genant die Lierp ende nae de doot des voors Jans sal Joncker Gerart Strijthagen off sijn rechte erven gefallen zijn eene koekeur"⁶⁵

6 mei 1556 "Herle Den Hoff genant ter Geleen "verheven door Gerard van Strijthaegen na cessie van Gerard Meevis van de Dries"

1 oktober 1556 "Gerad van Strijthagen is geguet van Gerat van de Drijsch in alsullich sijne kijntsgedeijlte hoem toebehoerende tot geleijsne bij Herlen gelegen" Gerard betaalde 229 Joachim daalders.⁶⁶

2d3 Mechtildis

Mechteld huwde met Dirk van Heijenhoven, Johanszoon.⁶⁷

2e WILLEM = nr.1

Willem en zijn broer Werner maakten in 1509 een erfdeling. Hierbij werd Gerard van Strijthagen van de Balie Biesen uitdrukkelijk als hun broer vermeld. En ze hadden een oudtante Tuell.

Wernher en Willem van Strijthagen, gebroeders, verklaarden in 1509, op woensdag na Sint Catharina (28 november), een deling gemaakt te hebben van de goederen, hun toegevallen na de dood van hun ouders en die welke hun na de deling met hun broeder Johan Grijn gebleven zijn; Wernher behield de pachten welke van "onsser moder vader" Johan Ubach zaliger en na de deling met hun broeder Johan Grijn overgebleven waren; vervolgens alle schuldvorderingen ten laste van Andries van Herff, de huizen en bezittingen op het kerkhof te Heerlen, landerijen en inkomsten bij Heerlen en te Scherpenzeel gelegen "met daer aff uijtgescheiden ende gelijk onse moene Tuell ons die overmitz hoff ende heere overgegeven hait"

Wilhelm behield het adellijk huis met de molen te den

Eijckholt, met de landerijen, woningen en verdere toebehoren gelegen onder de bank en het dorp Heerlen, de schuldvorderingen ten laste van den heer van Ysselsteijn en van jonkheer van Sombreff en het achtste deel min een houwe hout in het Abdisbosch.

Getuigen waren "den werdighen Heeren Gherart van Strijthagen boumester ten biessen duijtsorden ende onssen lieven broeder"; Diederich van Palant, schout te Heerlen en Dries van Palant.⁶⁸

2f MARIA

Over Mayen werd na maart 1501 niets meer vernomen.

2g MARGARETHA

Zij was waarschijnlijk de Margaretha van Streithagen, priorin van het zusterklooster Mariendaill te Aken die op 26 november 1515 een overeenkomst sloot met Margaretha van Schaloen, weduwe van Michael van Streithagen en haar kinderen. Zie bij nr. 2a5.

Kinderen van juffrouw van Ubachsberg uit haar eerste huwelijk met jonker Grijn:

2h JOHAN

2i ALOFF

De gebroeders Johan en Aloff Grijn droegen in 1501 hun kintsdeel aan den Eijckholt, welke hun voorvader Johan van Ubach hun nagelaten had, op aan hun wettigen (half)broeders en (half)zusters van Strijthagen.

17 maart 1501 "erschenen sijnt Johan ind Alloff Grijn gebroederen . . . honnen elige broederen en susteren van Strijthagen mit namen Godhart, Werner, Willem, Mayen ind Margaretha van Strijthagen alle hon kintsdeell als hon beijden an den hoff zo den Eijckholt . . ."⁶⁹

4/5 Gerard van Strijthagen huwde met Marije van Caldeborn genant van de Peerboom

Als nr.10, de vader van Marije komt in aanmerking Werner ofwel Willem van Caldenborn genant van de Bijrboom (Peerboom). De naam zal stammen van de Peerboom met 39 bunder, gelegen te Voerendaal. Het goed werd als Wickraderleen verheven in 1386 of daaromtrent door Willem van den Peerboom.⁷⁰

Werner en Willem waren omstreeks 1420 leenmannen van de Keur-Keulse mankamer. Willem van de Bijrboom kwam in 1405 als getuige voor en was in 1437 aanwezig bij de sluiting van het huwelijkscontract van nr.4b Aleijt.

15 april 1418 "Werner van den Bierba(um) ontfnienck Johan van Leick ein hofe landts luttel mie off mijn"

1428 "XIXe tag in dem spurckel Wilhelm von dem Bierbaum ist man van dem hoeve van der Kaldenberch" "Willem van Perboume de hoff te Perboume mit sijnen toebehoren, theende ind pechte"

"item deselve die hoff te Reijnenberch (Rennenberg) mit IIII boenre lands ind theenden"⁷¹

18 augustus 1465 "Johan Jodencop van Strijthagen Gherart Jodencop van Strithagen ind Marien van de Birbom elige son . . ."⁷²

Een Gerard van Strijthagen bezat reeds in 1421 land ter leen in het land ter Heiden. Hier lagen ook Moelenbach en Oersveld.

In 1427 verklaarde jonker Gerard (Judenkop) von Streit-hagen voor het leenhof van Heerlen dat de hof Uersfelt voor tweeduizend rijksgulden was verhypothiseerd maar dat hij geen rente ontving.

1421 "der selbe Gerhard (van Streithagen) hat den hoff gelegen zur Banck ontfangen"⁷³

"item inn dem vurg. jaere (1427) ist komen Gerhart von Strijthagen und hait dem hoef to Orsfelt gekommitert vur zweij dusent rinsche gulden. Dijt ist gescheen des zweijten tags vor Laurentii zu Herle"⁷⁴

Gerard hertrouwde in 1444 met Eva van Leicke (Lieck), dochter van Martin.

Gerit van Strijthagen was in januari 1445 man van leen van Valkenburg. In 1448 werd hij beleend met de hoeve te Putt (bij Heinsberg).⁷⁵

In 1454 werd Gerard als enige Strijthagen genoemd in een lijst van leenbezitters van Valkenburg.⁷⁶

Geret van Streithaegen was ophelder van Eijkmansgoed, gelegen te Keijswinkel. Volgens een Thornse lijst uit de 15de eeuw betreffen het leengoederen van de Groenstraat-Hoven. Gerard van Strijthagen was in 1457 leenman van de Mankamer te Ubach.⁷⁷

Gerard stierf 25 januari 1467.⁷⁸

Actes van erfdeling en huwelijkscontracten van de van Strijthagens kwamen in het archief van Schaesberg terecht. Dat zal via Michiel van Strijthagen nr. 2a gebeurd zijn.

Op 1 juli 1444 werd het huwelijkscontract tussen Gerard Joencop van Strijthagen met Eva van Leicke "mit den Querbalken" gesloten.

Getuigen waren van zijn kant Goderd van der Eicholtz, Herman van Eijs, Raes van Printhagen, Wijnant van Molenbach, Christiaan van Koilgroeven.

Van haar kant Diederik van Havardt, Comthur van Sierstorff, Henrich van Havardt, Johan van Leick, Diederick van Rurich, Diederich van Betgenhausen Henrichssoon, Johan van Koslar "welche bezeugen musten, das die Braut ein unvertzeijen Kijnt sei".

Eva bracht 1200 gulden mee in het huwelijk.⁷⁹

Op 1 oktober 1460 gaf Arnolt van Hoemen, stadhouder van de aartsbisschop van Keulen in het land van Valkenburg aan Gerart Joedencop van Strijthagen, Wijnhelm van den Straijssen, Fredrich van Schaesberg en Wijnant van Breijlle en Wilhelm Grijne volmacht. Op 18 mei 1466 regelde Gerard Joedencop van Strijthagen, samen met o.a. Karsielis van Palant, Wijnant van Breijlle en Willem Grijne een erfenis.⁸⁰

Kinderen van Gerard en Marije van de Peerboom:

a JOHAN zie nr. 4a

b ALEIJT zie nr. 4b

Kinderen van Gerard en Eva van Lieck:

c DIRK zie nr. 4c

d GERARD zie nr. 4d

e t/m i "sustere ind bruedere" zie nrs. 4e t/m 4i

4a JOHAN = nr. 2

Op 29 juli 1467 vond een erfdeling plaats tussen aan de ene kant broer en zuster Johan en Aelet van Strijthagen, gehuwd met Wijnant van Moelenbach. Beiden kinderen uit het eerste huwelijk van Gerard Judencop van Strijthagen.

Aan de andere kant Eva (Jeffen) van Lieck, de tweede echtgenote van Gerard en haar kinderen Diderik en Gerard van Strijthagen. Deze traden tevens op voor hun kinderjarige zusters en broeders.⁸¹

4b ALEIJT

Aleijt huwde in 1437 met Wijnant Moelenbach. Genoemd naar het goed Moelenbach op de grens van Merksteijn en Ubach. De Moelenbach werden ook van Breidloe genoemd.

Het huwelijkscontract kwam terecht in het archief Terworm. In dit contract is sprake van Marije als echtgenote van Gerard van Strijthagen nr. 4.

Een zuster van de moeder van Gerard nr. 4 was Griette van Oesen. Vermeld werd ook een erfenis van Arnolt Jodencop van Strijthagen.

Het huwelijkscontract tussen Wijnant van Moelenbach en Aleijt Gerardsdochter van Strijthagen werd op 6 maart 1437 gesloten. Als vrienden en verwanten waren aanwezig van bruidszijde Gerart van Strijthagen als vader, Gerard van Cortenbach, Willem van de Bijrboom, Lambert van den Driesche en Willem van Koelgroeve.

Wijnant bracht ten huwelijk alles wat Wijnant met zijn moeder gedeeld had met name de hoeve te Breijdloe en de hoff te Hulthuijsen met akkerland, weiden en boomgaarden. Gerard van Strijthagen zal Wijnant lenen zeshonderd gulden ter leniging van diens schulden.

Aleijt zal ten huwelijk brengen vijftig Philips schilden die jaarlijks gelden op hoeve en goederen, gelegen in die Oee bij Roermond, welke hof Griette van Oesen, zuster van de moeder van Gerard, Aleijts oud-tante, de helft bezit en die "na dode van moene Grieten ende dat halffchen van hen wege gevallen ijs soe sall Wijnant ende Alleijt dan vort noch vousszicht philipsschilden daer an have jairlix, mache soe same honderd philipsschilde jaerlix; vortme alsulcke testament als Arnolt Jodencop van Strijthagen Gerard van Strijthagen ende sine kinderen gelaessen hat dair aff sall Ailleit ijr gebur have ende den last.

... dat Gerart van Strijthagen en Marije, eheluide van de leve zo der doet queme dat got behuede muesse so sall Wijnant en Ailleijdt hen hijlixguet inwerpen ende deille mijt hen susteren en broederen off ijn des genoichde und en wille sij des niet doen so mogen sij blijven bij hen hijlix gueds"⁸²

Kinderen van Winand I van Moelenbach genant van Breijl en Aleijt:

4b1 Gerard, gehuwd in 1492 met Maria van de Sande.

4b2 Winand, gehuwd in 1481 met Elisabeth von Gatzweiler.⁸³

Bij de erfdeling tussen de gebroeders Gerhard en Winand van Breidloe op 20 januari 1508 verkreeg Gerhard de hof te Breiloe en Winand de hof ter Waerden. Winand was toentertijd gehuwd met Jutta van Gronsveld-Nievelstein. Bij de deling waren onder meer

getuigen Gerhard van Streithagen, Wilhelm van Streithagen genant von Ursfelt en Werner van Streithagen.⁸⁴

1512 "De leenhof, de kleine Warden, gelegen in het kerspel Egelsloe, dae man aff is Gerhart Broedloe"⁸⁵

4c DIRK

Een Dederick van Strijthagen, gehuwd met Magdalena von Weddersdorf, stierf in 1514. Zijn vader Gerhard van Strijthagen werd in 1426 met goed beleend. Maar deze Gerhard was gehuwd met Maria Catharina van Gresse-nich, kleindochter van Johan Grijn van Aldenhoven.⁸⁶

Een andere Diederich van Striethaeghen, gehuwd met een dochter van Paulus van Wierde, stond 12 mei 1509 Adolf Grijn van Aldenhoven terzijde in een erfdeling. Adolf was gehuwd met een nicht (tante-zegster) van de echtgenote van Diederich.⁸⁷

4d GERARD

Jonker Gerard (Judenkop) van Streithagen verhieft in 1468 de hof van Mullenbach (Moelenbach) en de Voorhof te Strijthagen.⁸⁸ En in 1476 het goed te Putt.⁸⁹ In 1478 verhieft Gerard Terworm.

1472 "Gerit van Streithagen van de hove in Hasselradt"⁹⁰

"Geret van Strijthagen den man nuempt... hait ontfangen den hoff zu der Worm" Waar hier puntjes staan heeft een andere hand ingevuld "jodenkopf". Echter werd hij elders anders genaamd:

1478 "des zondags op belachen paesche dag (29 maart) is komen Gerhart van Strithagen den man nent moen end haijt entfangen den hoff zu der Worm mit alle sinem zubehoir"⁹¹

4e t/m 4i

De in 1467 nog minderjarige broers en zusters werden niet met name genoemd zodat de onderstaanden niet geheel zeker zijn. Wel vormen de onderlinge familie-verhoudingen een sterke aanwijzing en worden ook de diverse bezittingen erdoor verklaard.

4e IRMGARD

Irmgard huwde Balthasar, zoon van (Johan?) van Hillensberg en een dochter van Thijs van den Driesch en Margaretha van den Hove.⁹²

4f MARTIN

Martin was commandeur van de Duitse Orde te St. Pietersvoeren.

"Diederik van Havert, broeder van de Duitse Orde, liet in zijn testament het hof van Heijmscheroede aan de pitantie van Biezen na. Waarna de landcommandeur in 1472 als leenman van het hof Merten van Strijthagen voorstelde. Hiertegen protesteerden op 26 april 1473 Ghiselbertus de Eijle, Theodorus de Lijck, Guade de Strithagen en Adam Spee.⁹³

4g MECHTELD

Mechteld huwde met Willem van Cortenbach. Zij huwde als weduwe met Johan van Hulsberg, vader van Reijner. Zij was Johans derde echtgenote en dus tevens de moeder van zijn schoondochter. Haar huwelijk met Johan van Hulsberg bleef kinderloos.⁹⁴ Johans

eerste echtgenote was geweest Alijde Hoen en de tweede Elise Wevorden. De dochter uit het tweede huwelijk, Margaretha, huwde met Michiel Judenkop van Strijthagen (nr. 2a).

Kind van Mechteld en Willem van Cortenbach:

4g1 Elisabeth

Elisabeth huwde, huwelijkscontract 19 juni 1486⁹⁵, met Reijner van Hulsberg genant Schaloun. Een van hun zonen was Johan. Deze sloot op 16 juni 1529 een huwelijkscontract met Johanna van Eijs genant Beusdal. Getuigen van de zijde van de bruidegom waren de verwanten Gerard, commandeur van de Balie Biesen; Johan van Streithagen; Willem van Streithagen, stadhouder en voogd van het land van Valkenburg.⁹⁶

4h ARNOLD

Arnold verhieef de hof te Moelenbach.

Zijn kind:

4h1 Dirk

Dirk huwde met Margaretha Wijngartz. Dederich van Strijthagen zoe Moelenbach was in 1557 leenman van de Keur-Keulse mankamer te Heerlen.⁹⁷ Eerder, 15 april 1549, werd jonker Andreas (Judenkop) van Streithagen na de dood van zijn vader met Moelenbach beleend.⁹⁸ Wellicht waren er meerdere bezitters ofwel meerdere hoven.

4i WILLEM

Willem huwde in 1502 met Anna van Ingenhove.

Willem Judenkopf van Streithagen sloot 18 oktober 1502 een huwelijkscontract met Anna, dochter van Wilhelm Ingenhoven, schepen te Aken. Willem bracht ten huwelijk de hof Oersveld en een erfrente te Heinsberg. Zijn getuigen waren zijn broer Arnold, zijn neef Gerard van Breideloe en zijn zwager Maes van Hillesberg, genant van dem Driesch. Verder de gebroeders Johan en Hugo Pollart.⁹⁹

Hierbij werden dus zijn broer Arnold en zijn neef Gerard van Breideloe (nr. 4b1) vermeld. Quix noemt de laatste "Vetter" van Willem maar Oidtmann vermeldt "Neffe". De getuige Maes van Hillensberg was een broer van Balthasar (gehuwd met nr. 4e). Maes zou, evenals zijn broer, met een van Strijthagen (4j ?) gehuwd zijn geweest.¹⁰⁰

De getuigen Pollart zullen familie zijn geweest van Mechtildis van Pollart, gehuwd met Dirk van Lieck (de broer van Eva).

Willem Judenkop van Streithagen, genant van Oersfeld, verkreeg in 1488 de hof Oersfeld en een som geld die zijn ouders hadden staan op een hof te Putt in het land van Heinsberg. Hij moest onder meer jaarlijks het echtpaar Hillensberg (zie nr. 4e) 35 gulden en zijn broer Martin 20 gulden geven.¹⁰¹

Willem van Strijthagen, wonend te Oersfeld in het land ter Heijden liet door zijn zoon Werner in 1541 verklaren dat hij een leen bij Heinsberg al 28 jaren gepacht had voor jaarlijks zestien goudgulden. Maar hij wist niet de naam en de herkomst van dit leen.¹⁰²

Willem van Streithagen genant von Ursfelt trad, samen met Gerard en Werner van Streithagen, meermalen als getuige op. Zie onder nr. 4b2 en nr. 2a1.

Als kwartieren van Willem Streithagen, Herr zu Ursfeld in 1528 vermeldt Fahne: ouders Strijthagen-Havert; grootouders Streithagen-Leeck; overgrootouders vaderszijde Streithagen-Hartman; Oidtmann geeft als kwartieren van Wilhelm van Streithagen, die in 1585 deelnam aan een tournooi te Dusseldorf: ouders Streithagen-Hartman; grootouders Streithagen-Lieck; overgrootouders vaderszijde Streithagen-Osen en Lieck-Havert; Van Spaen geeft als kwartieren van de landcommandeur Gerard van Strijthagen nr. 2b: Strijthagen-(Lieck of Hartman)-(Lieck of Hartman)-Bock.¹⁰³ Al deze kwartieren zijn niet goed te verklaren. Waarschijnlijk zijn ze niet geheel correct.

Kinderen van Willem en Anna van Ingenhove:

4i1 Anna

Zij huwde, huwelijkscontract 14 februari 1542, met Johan Gulger.

Getuigen waren onder meer Wilhelm van Streithagen de oude, nr. 4i, en zijn neef (Neffe) Johan van Streithagen.¹⁰⁴

4i2 Willem

4i3 Werner

4i4 Merten, in 1575 commandeur van de Duitse Orde te St. Pietersvoeren.

4i5 Balthasar, in 1555 met Oersveld beleend.¹⁰⁵ gehuwd met Lutije van Herssel.

hertrouwd met Hesina von Baerlo.

Meer bijzonderheden over deze kinderen in ¹⁰⁶.

6/7 JOHAN VAN UBACHSBERG huwde met CATHARINA VAN RETERSBEEK.

Johan en Cathrijn leefden omstreeks 1420-1490. Johan Ubach van Ubachsberg maakte op 17 mei 1462 met de Prior der Karmelieten te Aken, Martin von Monyawu, voor stadhouder en schepenen te Heerlen een erfwisseling.¹⁰⁷

In 1468 was Johan van Ubachsberg stadhouder en leenheer van de Keur-Keulse Mankamer te Heerlen namens Roepert van Beieren, elect van Keulen en Keurvorst. Voor diens lenen liggende aan deze zijde van de Worm.

Een oud leenboek van deze kamer werd in 1926 aangetroffen onder de stukken van de Heerlijkheid Eijs.¹⁰⁸

Johans achterkleinzoon Johan van Strijthagen, heer van Eijs, zal in het bezit van het leenboek zijn gekomen.

Johan verwierf door meerdere aankopen de goederen van Eijckholt. In 1468 een "burghuijs" genaamd. Hij liet ze na aan de kinderen van zijn dochter nr. b.

22 januari 1468 "Ich Johan van Ubachs Berghe statholder ind leenheer in name van wegen Roepert van Beieren . . . oorkonden dat Johan van Eyle bij het leven van zijn echtgenote Lijsbeth van Hulhoeven verkocht heeft aan de voornoemde Johan van Ubachsberg zijn aandeel in den hof tot den Eychhoultz, te weten het zesde deel met akkerland, beemden, broeken, bossen, weiden, molen, cijzen, pachten en kapoenen . . ."

Uit een verklaring van onder meer Everhart van den Tzwyvell op 11 november 1471 blijkt dat Diederich van Palant een aandeel in Eyckholt gekocht had en dat deze dit aandeel overgedragen had aan Johan Ubach van Ubachsberge.¹⁰⁹

Op 30 oktober 1508 vermelding dat indertijd een twist ontstond over een jaarrente "welcher (Streit) durch

Wijlhelm Grein van Alden hoven ind Johan Ubach van Ubachsberge als Scheidsleute beigelegt ist".¹¹⁰

"Op de Gantzaligenhoff zo Vroenhaijven op die Ubachsbergh" vijf mud rogge cijnsen aan het Sint Mathias altaar in de kerk van Voerendaal. Deze werden betaald door Cathrijn Jan Ubachs huisvrouw en de kinderen van Heijntgen Ubachs met name Goert Ubachs, Lemmen op die Berg en Lijsken Ubachs.¹¹¹

In 1380 met betrekking tot de hoeve in gen Dael onder Heerlen: "Peter Ubachs soen van goed inghendael dat hait ontfanghen Nese sijn wijff momboer Walraven"¹¹²

Kinderen van Jan en Cathrijn van Retersbeek:

a HEIJNTGEN zie nr. 6a

b DOCHTER = nr.3

6a HEIJNTGEN

Heijn huwde met Lijsken en stierf voor 1544.¹¹³ Hun kinderen:

6a1 Godfried

6a2 Lijsken

6a3 Johan, gehuwd met Mechteld.

"Heijntgen Ubachs ind Johan Hagens sijn man van dem stocklehen zen Nessche"

Heijntgen Ubachs bezat land onder Welten naast land van Marten in de Lirp. Na zijn dood "doit voors goed heeft Goert Ubach ontfangen".¹¹⁴

1558 Gort Ubachs en zijn zuster Leijsken "eijne erfwissel zaemen gedaen hebben".¹¹⁵

8/9 N.N. VAN STRIJTHAGEN huwde met juffrouw VAN OESSEN.

Gerard Judenkop van Streithagen en Johan Judenkop van Streithagen beslechtten in 1424 een rechtstrijd. Zij zouden broers geweest zijn.¹¹⁶ Deze Gerard zou nr. 8 kunnen zijn maar er zijn geen aanwijzingen dat nr. 8 Gerard zou heten.¹¹⁷ Gerard nr. 4 kan vernoemd zijn naar zijn grootvader moederszijde Gerard van Oesen.

Kinderen van N.N. van Strijthagen en juffrouw van Oesen:

a JOHAN zie nr. 8a

b GERARD zie nr. 8b

8a JOHAN

Over Johan is na 1424 niets bekend. In diezelfde tijd, omstreeks 1420-1450, leefden ook Balthasar en Godart van Strijthagen.¹¹⁸

8b GERARD = nr.4

Gerard kocht op 11 augustus 1432 het huis Strijthagen van Arnold Judenkop.¹¹⁹

Arnold Judenkop van Strijthagen, oom van Gerard nr. 8b, liet hem en zijn kinderen in zijn testament goederen na. Zie bij nr. 4b Aleijt.

14 GERARD VAN RETERSBEEK

Gerken genant van Kaldenborn bezat omstreeks 1380 land van de hoeve Kaldenborn.

1381 "Gerken (van Retersbeek) Willems broeder is man

van eijnen hoeve lant in Koninxbent, von den hoeve zoe Kaldenborne"¹²⁰

Kinderen van Gerard:

a CATHARINA = nr.7

b WILLEM

Natuurlijk kind van Gerard:

c ELSE zie nr. 14c

14c ELSE

Else huwde met Jacob Huijfnase, burger van Aken. Deze werd in oktober 1445 vermeld als zwager van Johan van Ubach.¹²¹

16 N.N. VAN STRIJTHAGEN

Johan Kerissoen Jodenkop bezat in 1386 een hoeve te Strijthagen. Keris, van Carsilius, is een naam die we in die tijd ook bij de Rodenbroecks en de van Palants vinden. De familie stamde waarschijnlijk uit Aken en mogelijk werden zij Judenkop genoemd vooraleer zij Strijthagen in hun bezit kregen. Maar Strijthagens waren er al in de 13e eeuw.¹²² Michael nr. 2a, de latere bezitter van Strijthagen, werd nog wel Jodenkop genoemd maar Gerard nr. 2b en Willem nr. 1 nooit.

"Huijs en goed tot Strijthagen in 1381 verheven door Heer Mathijs van Bernerberch ende daernaer door Nijs van Birgelen anno 1386 ofte daeromtrent"¹²³

1386 "Johan Kerissoen judencops den hove zo Strijhaegen met XLIII bonre" Dezelfde was man van 37 bunder "soe nat soe drogen gelegen zo Strijthagen".

"juffr van Opheim met haere momboir Johan van Reijmerstock den hoff die Peter Krops was zo Strijthagen gelegen (hoeve te Overstrijthagen) met XXX bonre"

In 1381 "Henken Crops XXV bonre gelegen tzo Strijthagen"

"Palmen van den Hove ontfangen as momber Jutkens Hencken Crops dochter allsulcke leen als Crop haldende was, anno 1391"¹²⁴

In dezelfde tijd leefde Johan van Oersveld. Hij verhieft in 1381 de Strijthagenhof te Welten. Later verheven door Willem van Welten als momber van de vrouwe van Welten.

Was deze Willem wellicht de Willem Judenkop van Strijthagen genant van Oersveld die in 1446 stadhouder was van het laathof van Oersveld?¹²⁵ Later werd de Strijthagenhof verheven door de gezusters Liza en Jutta van Oersveld, vermoedelijk dochters van Johan van Oersveld. Waarschijnlijk werd de hof daarom ook Vrouwenhof genoemd. De vermelding dat Arnold joedencop nr. 16a optrad als hun momber wijst op een naaste verwant.

Oersveld of Uersfeld lag bij Richterich in het land ter Heiden. Oersveld was in 1427 in bezit van Gerard van Strijthagen nr. 4.

Gerard van Strijthagen nr. 2b bezat mogelijk later de Strijthagenhof te Welten. In ieder geval werd zij in 1537 voor een gedeelte verheven door nr. 2d Werner van Strijthagen.

"Johan van Oirsvelt de hoff zo Strithagen met XXV bunre"

"Jouffrouw Lijze ind Guetgijn van Oersfelt, gesusteren van de hove zo Strijthagen . . . momboir Arnold joeden-cop"¹²⁶

Kinderen van N.N. van Strijthagen:

a ARNOLD zie nr. 16a

b BOETZE zie nr. 16b

c ZOON = nr. 8

16a ARNOLD

Arnold was gehuwd met Lijse (Elisabeth). Hij was verwant met de Rodenbroecks.

Arnold Judenkop verkocht in 1432 het huis Strijthagen aan zijn neef Gerard van Strijthagen. Bij de regeling in 1434 was sprake van de hof te Strijthagen.

Arnolt Jodencop van Strijthagen en Johan van den Worm werden op 31 december 1433 "oemen ind maege" van Sijmon Hune van Roedenbruich genoemd.¹²⁷

Op 20 december 1434 regelden Arnold van Strijthagen; Boetze van Strijthagen, Arnolts zuster, en haar zonen Arnold en Johan uit haar huwelijk met Claas Kappen als mede Gerard van Strijthagen nr. 4 de toekomstige erfenis van Arnold.

Gerard ontving de hoeven te Strijthagen en te Wintberg, het Flammen Panhuijs aan de Berg te Aken gelegen, de molen aan de Stakheide, het huis en molen, gelegen in het Rijk van Aken. Hij moest uit de opbrengst van de hof Strijthagen jaarlijks acht mud rogge aan Arnold Kappen en tien en een half mud rogge aan Johan Kappen afstaan. Ook voor Lijse, de echtgenote van Arnold Judenkop werd gezorgd.¹²⁸

16b BOETZE huwde met Claes Kappen.

Hun kinderen:

16b1 Arnold

16b2 Johan

De hoeve te Overstrijthagen met 75 bunder werd als Wickraderleen verheven te Valkenburg. In 1449 door Jan Cappe. In 1537 door Jan van Strijthagen.

Elders werd vermeld: "haet ontfangen Jan Tappe de overste hoff zu Strijthagen overmits Lambert van den Driessche"¹²⁹

18 GERARD VAN OESSEN

Gerard was leenman van Ingen Oe, een Gelders leen te Linne.

Zijn kinderen:

a GRIETTE zie nr. 18a

b DOCHTER = nr. 9

Osen of Oosden: den Hof tot Oz, of Oe, werd verheven in 1326 door Hendrik van Oze; in 1421 door zijn afstameling Hendrik van Oze; in 1452 bezat Gerard van Strijthagen het leen in Oe te Linne. In 1463 droeg Gerard Judenkopf van Strijthagen het leen over aan Hendrik Sniwint van Heinsberg.¹³⁰

Gerard van Strijthagen ontfangen sijnes heeren Gerarts Ingen Loe dat een pondig leen is, ende bekende Margriet sijn moeder Gerrichts dochter Ingen Oe ende haeren erven die helft voort sijn moeder d'ander halffscheijt haer tucht 1427.¹³¹

18a GRIETTE

Griette leefde nog in maart 1437.

Uit de leenoverdracht van 1427 zou volgen dat de naam van nr. 18b Margriet was. Uit het huwelijkscontract van Aleijt van Strijthagen nr. 4b blijkt echter dat haar zuster Griette (Margaretha) heette.

28/29 WILLEM VAN RETERSBEEK huwde met YOLANTE DE LONCHIS.

Hun kinderen:

a GERARD = nr.14

b GERTRUDE, gehuwd met Johan van Schaesberg

c WILLEM

Omstreeks 1381 "Willem, Willems son van Retersbeck III hueven lant, I boenre zo Konnesbent, geheiten dat moendachs guet"¹³²

Voor oudere Retersbeeks zie¹³³.

HET WAPEN VAN STRIJTHAGEN

Het wapen van de Strijthagen wordt als volgt beschreven: Streithagen, mit dem Beinamen Judenkopf, fuhrten in rotem Felde ein stehendes goldenes Kreuz und im rechten Oberwinkel eine blauwe judische Mutze, auf dem Helme einen wachsende Mann in rothem Rocke, das goldenen Kreuz auf der Brust und auf dem Haupte die blauen Judenmutze mit einer goldenen und zwei rothen Federn besteckt.¹³⁴

Ook elders is sprake van "un chapeau de juif d'azur" of jodenhoed.¹³⁵

Van zegels van Strijthagens, schepenen te Aken, wordt vermeld "ein Kreuz in der rechter oberen Vierung ein (blauer) Judenhut."¹³⁶

Er wordt echter niet altijd van een jodenhoed gesproken. Het wapen van von Strithaghen: rood met een kruis van zilver; in het rechter bovenkwartier een zwart voorwerp dat een strijdhelm met twee halve stormbanden kan zijn. Het beschreven wapen stamt uit Aken en is van 1416.¹³⁷

De hoed in het wapen van Willem van Strijthagen van Ursfelt wordt beschreven als "ein Eisenhut".¹³⁸

Het zegel van Johan van Strijthagen nr. 1a onder een charter van 1552 vertoont (vaag) een lage, brede hoed.¹³⁹

Maar de typische jodenhoed wordt beschreven als een spitse hoed die trouwens niet blauw was maar geel met een witte rand of omgekeerd.

Het voorwerp in het wapen van Strijthagen zal geen jodenhoed zijn geweest maar een helm.

AFKORTINGEN

AHVN	Annalen des Historische Vereins fur die Niederrhein
Biesen	RAL charters Balie Biesen doos XVIII
Belonje	Dr. J. Belonje: 1 Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Limburg in PSHAL 96/97 (1960/61) 2 De leenkamer van Millen in L.L. 5 (1956/57)
Coels	L. Freiin von Coels: 1 Die Schoffen des Koniglichen Stuhls von Aachen in ZAGV 1928 2 Das Wappenbuch des Aachener Schoffenstuhls in ZAGV 1954
Cortenbach	RAL Handschrift Cortenbach 193 I 22
Crassier	Louis Baron de Crassier: 1 Ordre Teutonique Histoire du Balliage des vieux jones le commanderie de Fouron Saint Pierre in PSHAL 41 (1905)

- 2 Dictionnaire Historique de Limbourg Neerlandais in PSHAL 68 (1932)
- Dohmen H.W.J. Dohmen: 1 Enige aantekeningen over de geslachten De Lamouilly en Marcellange de Gerard in L.L. 6 (1957/58)
2 De Geleenhof te Heerlen in de Maasgouw 79 (1960)
3 Aantekeningen aanwezig in Janssen 4.
- Doppler P. Doppler: Een volmacht van Goeswijn van 't Zievel, commandeur van Becquevoort, 1521 in de Maasgouw 33 (1911)
- Eijs RAL archief van de Heerlijkheid Eijs
- Escaille H.de l'Escaille: Les fiefs du haut quartier de Gueldre in PSHAL 31 (1894)
- Fahne A. Fahne: Geschichte der Kolnische, Julische und Bergischen Geschlechter Koln und Bonn 1848
- Franquinet Mr. G.D. Franquinet: Inventaris der oorkonden en bescheiden van het adellijk klooster St. Gerlach
- GAH Gemeentearchief Heerlen
- GAM Gemeentearchief Maastricht
- Gerlach RAL archief klooster St. Gerlach
- Gichten GAM Brabantse gichten
- Goossens H. H.M.H. Goossens: Ubach over Worms van Overworms kwartier tot gemeente Landgraaf 1981
- Goossens W. RAL nalatenschap Dr. W. Goossens
- Grauwels J. Grauwels: Regestenlijst der oorkonden van de landkommanderij Oudenbiezen en onderhorige kommanderijen Brussel 4 delen
- Habets J. Habets: 1 De lenen van Valkenburg in PSHAL 21/22 (1884/85)
2 Houthem-St. Gerlach en het adellijk vrouwenstift aldaar in PSHAL 6 (1869)
- Heusch A. Heusch: Lehnregister des Kurkolnische Mannkammer zu Heerlen in ZAGV 1885
- Hoeberechts H. Hoeberechts-Roebroek: De Keur-Keulse Mankamer te Heerlen 1401-1428 in L.L. 6 (1957/58)
- Horst Jos Horst: GAH collectie Horst
- Hulsberg RAL Handschrift Hulsberg 193 I 58
- Janssen Mr. K.J.Th. Janssen de Limpens: 1 Geschiedenis der heerlijkheid Oud-Valkenburg Nieuwe bijdragen in PSHAL 102 (1966)
2 Het Kasteel Genhoves te Oud-Valkenburg in de Maasgouw 77 (1958)
3 Het geslacht van Moelenbach gen. van Breijll in L.L. 8 (1959/60)
4 Aantekeningen Strijthagen in Documentatie, aanwezig in RAL
- Jongen J.J. Jongen: Strijthagen in L.v.H. 9 (1959)
- Juten G.C.A. Juten: Beneficienlijsten in de landdekenaten Susteren, Maaseijck en Wassenberg 1474-1555 in PSHAL 61 (1925)
- Kappelhof A.C.M. Kappelhof: De heren en Drossaarden van Valkenburg (1365-1672) in Jaarboek 1991 van de Stichting "Historische Studies" in en rond het Geuldal
- Kreijns H.C.J.M. Kreijns: Uit het duister van het verleden Herziene uitgave delen A en B Heerlen 1991
- Lens Dr. Lens: Armorial de Duché de Limbourg et des Pays l'Outremeuse 1947
- L.L. Limburgse Leeuw
- L.v.H. Bulletin Land van Herle
- L.v.O. RAL archief Landen van Overmaas, gevolgd door het nummer uit de inventaris van J.M. van de Venne
- Macco H.F. Macco: 1 Aachener Wappen und Genealogien Aken 1907/08
2 Das Julische Geschlecht von Werth Bonn 1904
- MWGM Mitteilungen des Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde
- Oidtmann E. von Oidtmann: 1 Nachkommen des Hauses Julich in ZAGV 1919
2 Sammlung E. von Oidtmann, Mappe 11876: Strijthagen in Stads- en Universiteitsbibliotheek te Keulen.
- Peters L. L. Peters: Geschichte des Geschlechtes von Schaesberg in Maaslandse Monografieen Assen 1972
- Peters P. P. Peters: Uit Heerlens Verleden in de Maasgouw 48 (1926)
- Pick R. Pick: Die Lehntrager der Julischen Mannkammer zu Heinsberg in 1541 in MWGM 1886
- Pijls H. Pijls: Bijdragen tot de geschiedenis van de voormalige heerlijkheid Schinnen in PSHAL 65 (1929)
- PSHAL Publications de la Societe historique et archeologie dans le Limbourg
- Quix Chr. Quix: 1 Freiherrn von Schaesberg zu Streithagen und die Freiherrn Judenkopf von Streithagen zu Mullenbach und Mittel-Uersfeld. Aken 1841
2 Geschichte der Schlosser Schonau und Uersfeld Aken 1837
3 Schloss und ehemaligen Herrschaft Rimburg Aken 1835
- RAL Rijksarchief Limburg te Maastricht
- Ramakers E. Ramakers: Notities omtrent Strijthagen 15de-16de eeuw in L.v.H. 35 (1985)
- Roelen Dr. Joseph Roelen: Familiengeschichtliche Erkenntnisse aus den Streithagen-Palander Lehnsakten in MWGM 1956
- Sassen D. Sassen: Genealogie der familie Roebroek in PSHAL 70 (1934)
- Schaesberg Familiearchief Schaesberg in Kreisarchiv des Kreises Viersen te Kempen (D.) a Archivteil Krickenbeck waarin de inventaris van het huisarchief Strijthagen. b Archivteil Tannheim Urkunden
- Schaeffer Dr. H. Schaeffer: Inventare und regesten aus den Kolner Pfarrarchiven in AHVN 1903
- Slanghen Eg. Slanghen: Het Markgraafschap Hoensbroek Maastricht 1859
- Terworm RAL archief van het kasteel Terworm
- Tode E. Tode: Chronik der Retersbeck-Schaesberg Gorlitz 1918
- Venne J.M. van de Venne: 1 RAL nalatenschap van de Venne a doos genealogie de Ligne b doos XVI, proces Heerlen-Hoensbroek
2 Het kasteel Terworm in PSHAL 58 (1922)
3 Grafstenen in de kerk te Mheer in de Maasgouw 33 (1911)
- Voerendaal Drs. L. van Hommerich en T. Welters: Gedenkboek Voerendaal Heerlen z.j.
- Vreuls GAH handschrift E. Vreuls: Genealogie Ubachs
- Vrijdag E.C.M.H. Vrijdag: De voogdij van Mere (thans Mheer) in de Maasgouw 69 (1950)
- ZAGV Zeitschrift des Aachener Geschichtsverein

NOTEN

- 1 Quix 1, Janssen 1, Jongen, Ramakers;
- 2 GAM Burgerboek II p.18, Eijs charters 27 en 30;
- 3 Franquinet p. 149;
- 4 Kappelhof p.60;
- 5 Slanghen p.264 Eigenlijk was Willem luitenant-stadhouder en luitenant-voogd daar de ambten verpand waren aan het geslacht van Cortenbach. Janssen 4 Door het eerste huwelijk van Johan, Willems zoon, kwamen de ambten in handen van de Strijthagen. "Sophia bracht in heilich die pandschafft des stadtholders und voigts ampt an Jan van Strijthagen zu den Eickholtz" Cortenbach;
- 6 Dit gegeven is te danken aan de heer A. Corten te Heerlen. Het stamt uit het archief van Palant;
- 7 Eijs charter 35a Het stuk is geschreven op de achterkant van de eerste bladzijde van de Chins Carte der Vrijheerlijchheit Eijs. Er hangen geen zegels aan en aan de rechterzijde en onderkant is een deel van de tekst weggesneden.
- 8 Eijs charter nr. 27;
- 9 L.v.O. 755;
- 10 Grauwels I nrs.601 en 603;
- 11 Juten; p.45;
- 12 De volgorde der kinderen is telkens willekeurig. Tenzij ze in een bepaalde volgorde in een akte voorkomen.
- 13 L.v.O. 740;
- 14 L.v.O. 738;
- 15 L.v.O. 738, Habets 1 1884 p.368;
- 16 Terworm nr. 37 f.33v;
- 17 Habets 1 1884 p.240;
- 18 Terworm nr. 92, Quix 1;
- 19 Eijs charter nr. 45;
- 20 L.v.O. 6409 f.508v, Eijs charter nr. 50;

- 21 Habets 1 1885 p.320, Janssen 2 p.106;
- 22 Eijs charters nrs.61 en 65. Door het in vieren vouwen van het charter nr. 38 is in de punt van de vouw een aantal letters in de tekst weggevallen "duisent vijffhonderd ende . . . tich. Twintig kan het niet zijn daar in de acte Maria van Ghoor als echtgenote van Jan van Strijthagen vermeld wordt. En zij huwden in 1535. Het schrift is hetzelfde als bijvoorbeeld dat van charter nr. 45 van 14 oktober 1544. Tenslotte vinden we in de aanhef als laatste van de vele titels van Karel "Coninck van Germanie, Castillen, Leon . . . de vermelding hertog van Gelre. Deze titel kon Karel in 1520 niet met recht voeren.
- 23 Janssen 1;
- 24 Gerlach charter nr. 13;
- 25 Habets 2 p.184;
- 26 Eijs charter nr. 41;
- 27 L.v.O. nr. 1263 f.2;
- 28 Kreijns deel A p.219;
- 29 Venne 1b, stuk nr. 17;
- 30 Janssen 4;
- 31 Quix 1;
- 32 Peters L. p.63
- 33 Oidtmann 2 De heer E. Ramakers te Maastricht was zo vriendelijk mij de aantekeningen van Oidtmann alsmede de inventaris van het huisarchief Strijthagen ter beschikking te stellen.
- 34 L.v.O. 6404 f.13v;
- 35 Quix 3 charter nr. 5;
- 36 Dohmen 3;
- 37 L.v.O. 6404 f.10r en Pijls p.143;
- 38 Schaesberg b nr.715;
- 39 Schaesberg b nr.606;
- 40 Terworm nr.33;
- 41 Schaefer p.180,182;
- 42 Peters L. p.15 en Tode p.40;
- 43 Schaesberg b nr.255 en Tode p.39;
- 44 Peters L.;
- 45 Ramakers p.187,188;
- 46 Eijs charter nr.50;
- 47 Vrijdag p.6;
- 48 Schaesberg b nr.263, Vrijdag p.8, noot 12;
- 49 Schaesberg b nr. 257;
- 50 Quix 1;
- 51 Venne 1a, leengoed Schinnen en Spaubeek f.23r;
- 52 Doppler p.88, PSHAL 1906 p.21;
- 53 L.v.O. 6507 A;
- 54 Gichten nr. 6402 f.37,266;
- 55 G.A.M. Burgerboek II;
- 56 Gichten nr. 6409 f.228;
- 57 L.v.O. 738 f.169r;
- 58 Grauwels nr. 914;
- 59 L.v.O. 6507 A f.17,23;
- 60 Dohmen 2 k.16;
- 61 L.v.O. 738 f.169r;
- 62 Dohmen 1 p.83;
- 63 Janssen 4;
- 64 L.v.O. 738 f.56r;
- 65 L.v.O. 746 f.155v en L.v.O. 6507 A f.22;
- 66 Terworm nr. 92, L.v.O. nr.746 f.56r;
- 67 Janssen 4;
- 68 Terworm charter nr. 374 "Schijbrief van den Eijckholt";
- 69 Terworm charter nr. 371;
- 70 Habets 1 1885 p. 176;
- 71 L.v.O. 6404 nrs. 28, 36, 39 en L.v.O. 743 nr. 195;
- 72 Dohmen 3;
- 73 L.v.O. 6402;
- 74 L.v.O. 6404 F. 15 v;
- 75 Oidtmann 2;
- 76 Habets 1 1885 p. 40, 310;
- 77 Goossens H. p.85,93;
- 78 Janssen 4;
- 79 Fahne II p.151;
- 80 Grauwels nr.1690, Franquinet 1 p.134;
- 81 Schaesberg b nr.605;
- 82 Terworm nr.73, stuk 39;
- 83 Janssen 4;
- 84 Janssen 3;
- 85 Goossens H. p.90;
- 86 Roelen k.295;
- 87 Macco 2;
- 88 Quix 1;
- 89 Oidtmann 2;
- 90 Belonje 2;
- 91 L.v.O. nr.6403 f.25r, L.v.O. nr.6404.nr.95;
- 92 Dohmen 2 k.4;
- 93 Grauwels nrs.436 en 439;
- 94 Cortenbach, Hulsberg;
- 95 Schaesberg a Inventaris nr.52;
- 96 Quix 1;
- 97 Heusch nr.31 en L.v.O. 6407 f.95v;
- 98 Quix 1;
- 99 Quix 1 en Oidtmann 2;
- 100 Dohmen 2 k.4;
- 101 Oidtmann 2;
- 102 Pick p.162;
- 103 Fahne II p.425, Oidtmann 2, Belonje 1 p.175;
- 104 Oidtmann 1 p.264;
- 105 Heusch nr.14;
- 106 L.v.O. 6406, Oidtmann 2;
- 107 Macco 1 Band II p.200;
- 108 L.v.O. 6403;
- 109 Terworm charters nrs.362 en 369;
- 110 Eijs charter nr.35;
- 111 Voerendaal p.78;
- 112 L.v.O. 743 nr.45;
- 113 Vreuls;
- 114 Heusch nr.47 en L.v.O. 6507 A f.8;
- 115 L.v.O. 6405 f.98v;
- 116 Janssen 4, Quix 1 en Oidtmann 2 vermelden niet dat het broers betreft.
- 117 Quix 1, en Oidtmann 2 neemt dat over, vermeldt dat Gerhard Judenkop genant von Streithagen in 1406 laat was van het Keur-Keulse leenhof te Heerlen waavan de stadhouder in die tijd Arnold von Hoemen was. Het jaar 1406 moet foutief zijn daar Arnold von Hoemen in 1460 stadhouder was. Zie b.v. Grauwels nr. 1690
- 118 Over de rechten van jonker Balthasar Judenkop van Streithagen legden de latens van het onderleenhof Oersveld op 23 juni 1424 voor de Mankamer te Heerlen een verklaring af. Quix 1 Godart van Streithagen werd in 1418 beleend door de Mankamer te Heerlen met een hoeve en rente te Eigelshoven. Oidtmann 2;
- 119 Schaesberg a inventaris nr.2;
- 120 L.v.O. 743 nr.16;
- 121 Peters L. p.72;
- 122 Quix 1, Jongen, Oidtmann 2;
- 123 L.v.O. 981;
- 124 L.v.O. 743 nrs.159,223 en 229, L.v.O. 738 f.133r;
- 125 Quix 2;
- 126 L.v.O. 742,; L.v.O. 738 f.169r en L.v.O. 743 nr.37 De toevoeging met betrekking tot Arnold joedencop wordt vermeld bij Horst nr.120 maar kon in geen van de bestudeerde originele registers worden teruggevonden.
- 127 Sassen p.46,49;
- 128 Schaesberg b nr.604;
- 129 L.v.O. 738 f.140r, L.v.O. 743 f.64r;
- 130 Crassier 2 p.249;
- 131 Escaille p.200;
- 132 L.v.O. 743 nr.15;
- 133 Peters L.;
- 134 Fahne II p.425;
- 135 Het wapen van Martin van Streithagen, omstreeks 1575: "Ier quartier, d'argent a un chapeua de juif d'azur". Zo ook het wapen van Gerard van Streithagen, omstreeks 1600. Maar de afbeelding toont in het eerste kwartier een hoofd en een ander soort hoed. Crassier 1 p.256,260 Lens p.246 spreekt evenwel van deze wapens alleen van "d'un chapeau d'azur". Een zelfde wapen op de zerk van Gerard van Imstenraedt in de kerk te Mheer. Een kruis met in de rechter bovenkwartier een jodenhoed. Venne 3 p.52 Deze Gerard stamde af van Michael van Strijthagen nr.2a.
- 136 Coels 2;
- 137 Navorscher 1917 p.515;
- 138 Goossens W. nr. 22, omslag Strijthagen;
- 139 Eijs charter nr. 50

verschijnt vier maal per jaar

Administratie, lidmaatschappen, losse nummers:

L.G.O.G., postbus 83, 6200 AB Maastricht

Postbank 1037880 t.n.v. L.G.O.G.

Redactie-adres: Koningsberg 17, 6129 AT Berg-Urmond, tel. 046 - 33 29 30

ISSN 0169-5177